

87/2006. (XII. 28.) FVM rendelet

a szőlő szaporítóanyagok előállításáról, minősítéséről és forgalomba hozataláról

A növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 2003. évi LII. törvény 30. §-a (2) bekezdésének *c)*, *e)* és *f)* pontjában, valamint a növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. törvény 65. §-a (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

Általános rendelkezések

1. §

A rendelet célja, hogy a biológiai alapok fejlesztése és szervezett fenntartása útján továbbszaporításra és köztermesztésbe a felhasználói igényeknek megfelelő, gazdaságosan termeszthető, a minőségi igényeket kielégítő szőlőfajták és azok klónjainak jó minőségű, egészséges szaporítóanyaga kerüljön.

2. §

(1) Az e rendeletben foglaltakat

a) a szőlő (*Vitis L.*) nemzetség fajai, fajhibridjei, bor-, csemege- és alany fajtái és azok klónjai (a továbbiakban: szőlő) szaporítóanyagára, valamint

b) a szőlő szaporítóanyagot előállító, illetve forgalomba hozó természetes és jogi személyekre, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságokra kell alkalmazni.

(2) A géntechnológiával módosított szőlőfajták csak a külön jogszabályokban előírt engedélyek megléte esetén szaporíthatók. A géntechnológiával módosított szőlőfajták forgalomba hozatala esetén a fajta megnevezése mellett a géntechnológiai módosítás tényét és módját is jelölni kell, a külön jogszabályban foglaltak szerint.

(3) A szőlő szaporítóanyagok előállításával, minősítésével és forgalomba hozatalával kapcsolatban

a) a szőlő szaporítóanyag növényállományára vonatkozó követelményeket az *1. számú melléklet*,

b) a szaporítóanyagokra vonatkozó általános és minőségi feltételeket a *2. számú melléklet*,

c) a szőlő szaporítóanyagok kötegelésére vonatkozó előírásokat a *3. számú melléklet*,

d) a szőlő szaporítóanyagok jelölésére vonatkozó előírásokat a *4. számú melléklet*,

e) a szőlő szaporítóanyagok felhasználásához és forgalomba hozatalához előírt kísérő okmányra (származási igazolvány) vonatkozó követelményeket az *5. számú melléklet*,

f) a kiindulási (prebázis) állományok létrehozására szolgáló növényeken vizsgálandó károsítókat a *6. számú melléklet*,

g) a szőlő certifikációs rendszerében vizsgálandó károsítókat a *7. számú melléklet*,

h) a certifikált szőlő szaporítóanyagok előállításának és forgalomba hozatalának növényegészségügyi ellenőrzésére és igazolására vonatkozó előírásokat a *8. számú melléklet*,

i) a szőlő szaporítóanyagok mintavételére és vizsgálatára vonatkozó előírásokat a *9. számú melléklet* tartalmazza.

3. §

(1) E rendelet alkalmazásában:

1. Szaporítóanyag:

a) ültetési anyagok:

aa) gyökeres szőlővessző: gyökeres európai szőlődugvány és gyökeres alany szőlődugvány,

ab) gyökeres szőlőoltvány;

b) szaporító alapanyagok: ültetési anyag előállításának céljára termelt

ba) szőlővesszők: egyéves elfásodott, beérett hajtások,

bb) zöldhajtások: éretlen, még el nem fásodott hajtások,

bc) oltásra előkészített alany szőlővesszők, nemes oltóvesszők, oltórügy,

bd) dugványiskolai szőlővesszők: gyökeres szőlővesszők előállítására szánt szőlővessző-részek vagy zöldhajtás-részek.

2. Gyökeres európai szőlődugvány (gyökérnemes dugvány): a nemes szőlővessző gyökereztetése, nevelése útján előállított, meggyökeresedett és hajtást vagy vesszőt nevelt ültetési anyag, melyet filoxéra vonatkozásában immunis talajon gyökérnemes ültetvény létesítésének céljára termeltek.

3. Gyökeres alany szőlődugvány: az alany szőlővessző gyökereztetése, nevelése útján előállított, meggyökeresedett és hajtást vagy vesszőt nevelt ültetési anyag, melyet alany ültetvény létesítése vagy gyökeres szőlőoltvány előállítás céljára termeltek.

4. Gyökeres szőlőoltvány: a nemes szőlővessző oltócsapjának az alanyvesszőre oltásából származó, összeforrott, meggyökeresedett és hajtást vagy vesszőt nevelt ültetési anyag, melynek gyökeresedett része alany fajta.

5. Alany szőlővessző: az amerikai szőlőfajoknak és fajhibridjeinek egyéves, elfásodott szárrésze, melyet oltóvesszőként gyökeres szőlőoltvány, dugványvesszőként gyökeres alany szőlődugvány előállításának céljára termeltek.

6. Nemes szőlővessző: az európai szőlőnek (*Vitis vinifera*) és faj hibridjeinek egyéves, elfásodott szárrésze, amelyet oltóvesszőként tőkeátoltás vagy gyökeres szőlőoltvány előállításának céljára, dugványvesszőként gyökeres európai szőlődugvány előállításának céljára termeltek.

7. Szaporításra engedélyezett klón: államilag elismert fajta állami elismerésre bejelentett, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központjának (a továbbiakban: MgSzH Központja) vizsgálata alatt álló klónjelöltje, amelynek szaporítását az MgSzH Központja engedélyezte.

8. Fajtajelölt: az MgSzH Központjához állami elismerés céljából bejelentett, vizsgálat alatt álló fajta.

9. Klónjelölt: az MgSzH Központjához állami elismerés céljából bejelentett, vizsgálat alatt álló klón.

10. Szaporítás célját szolgáló növényállományok: olyan ültetvények, növényállományok, szőlőiskolák, amelyek szőlő továbbszaporítását szolgálják.

11. Kategória (származásfokozat): a szaporítás célját szolgáló növényállomány, illetve szaporítóanyag minőségét, genetikai értékét, növényegészségügyi állapotát meghatározó tulajdonságokon alapuló származásfokozat, amely a szaporítás és minőségcsökkenés sorrendjében lehet prebázis, bázis, certifikált (tanúsított) és standard fokozatú, attól függően, hogy az ültetvényt milyen kategóriájú ültetési anyag felhasználásával létesítették, illetve a szaporító alapanyag milyen kategóriájú és növényegészségügyi állapotú ültetvényből származik, az ültetési anyagot pedig milyen kategóriájú szaporító alapanyag felhasználásával állították elő.

12. Prebázis (kiindulási) törzsültetvény: állami elismerésre bejelentett vagy állami elismerésben részesített fajta, klón, valamint a fajtafenntartó nemesítő által rendszeres és folyamatos fajtafenntartásban részesített, a tesztelt klón kiindulási növények

szaporítóanyagából létesített, prebázis szaporító alapanyag előállítását szolgáló ültetvény, amely rendszeres növényegészségügyi ellenőrző vizsgálatban részesül, valamint zárlati és a 7. számú melléklet szerinti károsítóktól mentes.

13. *Bázis (központi) törzsültetvény:* prebázis törzsültetvény prebázis klón szaporító alapanyagából készített ültetési anyag felhasználásával, a fajtafenntartó által vagy felügyelete mellett létesített, és általa vagy megbízottja által rendszeres és folyamatos fajtafenntartásban részesített, bázis szaporító alapanyag ellátását szolgáló ültetvény, amely rendszeres növényegészségügyi ellenőrző vizsgálatban részesül, valamint zárlati és a 7. számú melléklet szerinti károsítóktól mentes.

14. *Certifikált (üzemi) törzsültetvény:* prebázis törzsültetvény klón, vagy bázis törzsültetvény bázis klón szaporító alapanyagából készített ültetési anyag felhasználásával létesített ültetvény, amelyet a nemesítő vagy megbízottja által rendszeres fajtafenntartásban részesítenek, és sertifikált szaporító alapanyag előállítását szolgálja, valamint rendszeres növényegészségügyi ellenőrző vizsgálatban részesül, továbbá zárlati és a 7. számú melléklet szerinti károsítóktól mentes.

15. *Standard (szaporításra ideiglenesen engedélyezett) szőlőültetvény:* olyan szaporító alapanyag előállítás céljára kijelölt, ideiglenesen engedélyezett ültetvény, amely magasabb kategória hiányában az alapfajta szaporítását szolgálja, megfelelő fajtatisztaságú, mentes a zárlati kártevőktől, valamint a 7. számú mellékletben meghatározott károsítók tüneteitől, és a szaporító üzem által fajtafenntartó szelekcióban részesített.

16. *Prebázis (kiindulási) szaporítóanyag:* olyan szaporító alapanyag, amelyet a fajtafenntartó nemesítő felelőssége mellett a fajta, illetve adott esetben a klón azonosságának fenntartása, valamint a betegségektől való megóvás céljából általánosan elismert eljárással állítottak elő, vírusesztelt prebázis törzsültetvényből származik, vagy olyan ültetési anyag, amelyet prebázis szaporító alapanyag felhasználásával készítettek - oltvány esetében mindkét komponens ilyen kategóriájú állományból származik -; rendszeres növényegészségügyi ellenőrző vizsgálatban részesül és zárlati, valamint a 7. számú melléklet szerinti károsítóktól mentes, és amelyet továbbszaporítás céljára termeltek, továbbá az Európai Unió valamely tagállamában (a továbbiakban: tagállam) ilyen kategóriájúnak fogadtak el, és rendeltetése bázis vagy sertifikált törzsültetvény létesítése.

17. *Bázis szaporítóanyag:* olyan szaporító alapanyag, amelyet a fajtafenntartó felelőssége mellett a fajta, illetve a klón azonosságának, valamint a betegségektől való megóvásának céljából általánosan elismert eljárással állítottak elő; legalább vírusesztelt bázis törzsültetvényből származik, vagy olyan ültetési anyag, amelyet legalább bázis szaporító alapanyag felhasználásával készítettek - oltvány esetében mindkét komponens bázis vagy magasabb kategóriájú -, rendszeres növényegészségügyi ellenőrző vizsgálatban részesül és zárlati, valamint a 7. számú melléklet szerinti károsítóktól mentes, és amelyet továbbszaporítás céljára termeltek, továbbá valamely tagállamban ilyen kategóriájúnak fogadtak el, és rendeltetése törzsültetvény létesítése.

18. *Certifikált (tanúsított) szaporítóanyag:* olyan szaporító alapanyag, amely legalább vírusesztelt sertifikált törzsültetvényből származik, vagy olyan ültetési anyag, amelyet legalább sertifikált szaporító alapanyag felhasználásával készítettek - oltvány esetében mindkét komponens sertifikált vagy magasabb kategóriájú -, rendszeres növényegészségügyi ellenőrző vizsgálatban részesül és zárlati, valamint a 7. számú melléklet szerinti károsítóktól mentes; és szaporító alapanyagként szaporítás, ültetési anyagként árutermő szőlőültetvény telepítés, szőlőgyümölcs előállítás céljára termeltek, továbbá valamely tagállamban ilyen kategóriájúnak fogadtak el.

19. *Standard szaporítóanyag:* olyan standard ültetvényből származó szaporító alapanyag vagy olyan ültetési anyag, amelyet standard kategóriájú szaporító alapanyag felhasználásával készítettek - oltvány esetében mindkét komponens ilyen, vagy az egyik komponens standard

vagy magasabb kategóriájú -, zárlati károsítóktól mentes, valamint a 7. számú melléklet szerinti károsítóktól tünetileg mentes és szaporító alapanyagként szaporítás, ültetési anyagként árutermő szőlőültetvény telepítés céljára termeltek, továbbá valamely tagállamban ilyen kategóriájúnak fogadtak el.

20. *Szőlőiskola*: ültetési anyagot előállító szaporító terület, szaporító ház, üvegház stb. a benne lévő növényállománnyal, amely forgalomba hozatal céljára létesítés esetén árutermelő szőlőiskola, saját célra történő előállítás esetén házi szőlőiskola lehet.

21. *Előszaporító szőlőiskola*: prebázis és bázis ültetési anyag előállítására e rendeletben meghatározott feltételeket biztosító, az MgSzH Központja által e célra engedélyezett szőlőiskola.

22. *Vírusmentesített növényállomány, illetve szaporítóanyag*: zárlati károsítóktól mentes, valamint a 7. számú mellékletben felsorolt károsítók által nem fertőzött növényállomány és szaporítóanyag, amelyet a nemzetközileg elfogadott tesztelési eljárásokkal igazoltak, és a szaporítás során megtartották a vírusmentességet biztosító technológiai előírásokat, és a hivatalos vizsgálat alkalmával e rendelet szerinti követelményeknek megfelelt.

23. *Tünetileg vírusmentes növényállomány, illetve szaporítóanyag*: olyan növényállomány és szaporítóanyag, amely vizuálisan mentes a zárlati károsítóktól, valamint a 7. számú mellékletben meghatározott károsítóktól, és amely a hivatalos vizsgálat alkalmával a követelményeknek megfelel.

24. *Certifikáció (tanúsítás)*: a szaporítóanyag-előállítás ellenőrzési rendszere, amelynek eredményeként a hivatalos ellenőrző szervek igazolják, hogy a termelő a terméket a vonatkozó hazai és nemzetközi előírásoknak megfelelően állította elő, az előállítás során felhasznált szaporító alapanyagok származását bizonylati rendszerrel nyilvántartják, minőségét a vonatkozó előírásoknak megfelelően ellenőrzik, az eljárás eredményességét az eljáró hatóság certifikációs címkével tanúsítja.

25. *Fajtaazonos szaporítóanyag*: a megjelölésnek megfelelő fajtájú (klónú) szaporítóanyag, amely oltvány esetében az alanyfajtára is vonatkozik.

26. *Fajtatiszta szaporítóanyag*: a tétel vagy csomagolási egység megjelölésétől eltérő fajú, fajtájú, klónú, alanyú egyedeket nem tartalmazó szaporítóanyag.

27. *Szaporítóanyag tétel*: azonos fajtájú, klónú, oltvány esetében alanyú, kategóriájú, származási helyű és vírusállapotú szaporítóanyag egy egységként kezelt mennyisége.

28. *Certifikációs (tanúsító) címke*: a certifikációs rendszerben előállított szaporítóanyag-tétel növényeire, illetve kötegeire a forgalmazó által felhelyezett, annak kategóriáját tanúsító, fémzár jellegű jelölés, amelyet az MgSzH Központja azonosíthatóan megjelölve ad ki a forgalmazónak, és amely tartalmazza a felhasználó számára szükséges összes adatot, beleértve a növényültetvény adatait is.

(2) E rendelet vonatkozásában a növényegészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet [a továbbiakban: 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet] fogalommeghatározásait is alkalmazni kell.

Szaporítóanyagok előállítása, forgalomba hozatalra előkészítése, minősítése, certifikációja és felhasználása

4. §

(1) Szőlő szaporítóanyagot kizárólag az MgSzH Központjának engedélyével szabad előállítani, forgalomba hozni és felhasználni.

(2) A szőlő szaporítóanyag előállítása, forgalomba hozatala állami ellenőrzés alatt áll. Az ellenőrzési, minősítési, tanúsítási feladatokat az MgSzH Központja látja el.

(3) A szaporítóanyag-ellátás tekintetében a Közösségen belül előforduló és más módon nem kezelhető átmeneti nehézségek áthidalása érdekében az előírásoknak nem megfelelő módon előállított vagy nem megfelelő minőségű szőlő szaporítóanyag forgalomba hozatalának az Európai Bizottság által történő engedélyezése iránti kérelmet az MgSzH Központjának kell benyújtani.

5. §

(1) A szőlőtermesztés színvonalának javítása érdekében a szőlőfajták, klónok szaporítás célját szolgáló prebázis, bázis és certifikált ültetvényeit magas genetikai értékű, egészséges klón szaporítóanyaggal kell rendszeresen felújítani, és ennek érdekében magas genetikai értékű, homogén víruseszelt törzsültetvényeket kell létesíteni. A víruseszelt prebázis és bázis törzsültetvények létesítése, fenntartása és rendszeres felújítása állami feladat.

(2) A fajta előállítójának vagy fenntartójának a fajta, illetve klón kiinduló állományát prebázis törzsültetvény létesítése céljából be kell jelentenie az MgSzH Központjának. A bejelentéshez csatolni kell a külön jogszabály szerinti igazolást arról, hogy az állomány víruseszelt.

(3) Törzsültetvény csak szőlőiskolai engedéllyel rendelkező engedélyes részére, a fajtafenntartó, illetve növényfajta-oltalom alatt álló fajta esetében a fajtajogosult előzetes hozzájárulásával és az MgSzH Központjának engedélyével létesíthető. A létesítés iránti kérelmet bázis és prebázis törzsültetvény esetén a telepítést megelőző legalább egy évvel, certifikált törzsültetvény esetén legalább hat hónappal kell az MgSzH Központjához benyújtani.

(4) Bázis törzsültetvény csak víruseszelt prebázis kategóriájú klón ültetési anyaggal, certifikált törzsültetvény víruseszelt bázis vagy magasabb kategóriájú klón ültetési anyaggal létesíthető, olyan területen, ahol a létesítést megelőző hat évben áruszőlőt nem termesztettek, illetve szőlőiskola nem működött, és a megelőző két évben nem termesztettek a 8. számú melléklet II. fejezetének 2.1.2. pontjában felsorolt növényfajokat.

6. §

(1) A törzsültetvény létesítése iránti kérelemben meg kell nevezni a telepítendő fajta, klón nevét, oltvány esetén alanyát, a telepíteni kívánt mennyiséget (tő, db), a szaporítóanyag származási helyét (szaporító üzem neve, címe), kategóriáját, a létesítendő ültetvény kategóriáját, sor- és tőketávolságát, a művelés módját, a telepítendő ültetvény helyét (helység, helyrajzi szám), fajtánkénti területét, valamint a kérelmező nevét és címét.

(2) A kérelemhez mellékelni kell:

a) a fajtajogosult, illetve a fajtafenntartó hozzájárulását tanúsító okiratot (kivéve, ha a szaporító, illetve a telepítő maga a fajtafenntartó),

b) a telepítendő terület méretarányos térképét,

c) nyilatkozatot arról, hogy volt-e, illetve mikor volt a területen utoljára szőlőültetvény vagy szőlőiskola,

d) az elővetemény megjelölését,

e) az ültetési anyagot előállító üzem nyilatkozatát vagy a két fél közötti szerződést, mely szerint a kívánt fajtaösszetételű és kategóriájú ültetési anyagot biztosítja,

f) a termékpálya szerinti terméktanácsai tagságról szóló igazolást,

g) nyilatkozatot arra nézve, hogy az ültetvény törzsültetvénykénti fenntartását vállalja, beleértve a szőlőgyümölcs termelésének korlátozását, és kéri az ültetvény évenkénti ellenőrzését a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal területi szervétől (a továbbiakban: MgSzH területi szerve), illetve évenkénti ellenőrzését és minősítését az MgSzH Központjától.

(3) Az MgSzH Központja a kérelemben megjelölt telepítési területen szemlét tart, és a kérelem, valamint a helyszíni szemle és az MgSzH területi szerve által végzett,

növényegészségügyi és talaj alkalmasság vizsgálat alapján dönt az előzetes engedélyezésről. Döntéséről értesíti a termelőt és a termékpálya szerinti termék tanácsot.

7. §

(1) Az MgSzH Központja az ültetvények helyszíni minősítése, szemléje alapján határozatot hoz arról, hogy az ültetvényt milyen kategóriájúnak fogadja el, illetve engedélyezze az ültetvényből szaporítóanyag szedését, forgalomba hozatalát. A törzsültetvényekben a meghatározott kategóriában történt elfogadásukat követően töképtelés csak megfelelő származásfokozatú szaporítóanyaggal és az MgSzH Központjának engedélyével végezhető.

(2) Nemes, illetve alany szőlővesszőt csak olyan szaporítás céljára telepített vagy előkészített ültetvényben szabad forgalomba hozatal céljából előállítani, amelyek

a) fajtája, klónja szerepel a Nemzeti Fajtajegyzékben, illetve a fajtajelölt szaporítását a minisztérium, a klónjelölt szaporítását az MgSzH Központja engedélyezte - kivéve, ha a szaporítás harmadik országba, export bértermelés céljára történik -, vagy valamely tagállam nemzeti fajtajegyzékében szerepel vagy klónja regisztrált,

b) a növényegészségügyi előírásoknak megfelel,

c) kategóriája prebázis, bázis vagy certifikált törzsszőlő, illetve standard szőlőültetvény,

d) az MgSzH Központja általi minősítése, standard kategória esetében az MgSzH Központja általi évenkénti ellenőrzése megtörtént, és az 1., 7. és 8. számú melléklet követelményeinek is megfelel.

(3) A szaporítás céljára kijelölt ültetvények esetén

a) a kiinduló állományok prebázis kategóriába történő elfogadását,

b) a bázis és certifikált törzsültetvények minősítését, ellenőrzését,

c) a prebázis előtti kiindulási állományok, standard ültetvények és törzsültetvény jelöltek (fiatal, még nem termő ültetvények) ellenőrzését

az erre rendszeresített bejelentő lapon a tárgyév május 20-ig az MgSzH Központjától kell kérni,

a 2. számú melléklet szerinti bejelentő lapot a tárgyév február 28-áig az MgSzH Központjától kell kérni.

(4) Az MgSzH területi szervétől a szaporítás céljára kijelölt ültetvények évenkénti ellenőrzését a 7/2001. (I. 17.) FVM rendeletben foglaltak alapján kell kérni.

(5) A szaporítás célját szolgáló prebázis, bázis és certifikált törzsültetvényekben, törzsültetvény jelöltekben a fajtafenntartó vagy megbízottja, a szaporításra ideiglenesen engedélyezett (standard) ültetvényekben a szaporítóüzem köteles folyamatos fajtafenntartó szelektálást végezni, vírusesztelt állományokban a 8. számú mellékletben előírt technológiát és izolációs távolságot megtartani, az ültetvényeket minősítésre, szemlére, standard kategória esetén ellenőrzésre előkészíteni. A fajtafenntartás végzéséről a fajta, illetve a klónok fenntartásáért felelős személynek naprakész nyilvántartást kell vezetnie. Amennyiben a fajtafenntartó nemesítés nem ugyanabban a tagállamban történik, amelyben az adott fajtát engedélyezték, az MgSzH Központi, illetve területi szervei segítséget nyújtanak az érintett tagállam hatóságainak.

(6) Prebázis, bázis és certifikált szaporítóanyag előállítását szolgáló szőlőiskola vagy törzsültetvény mellé nem telepíthető standard, nem vírusesztelt szőlőiskola vagy áruszőlő, valamint szomszédságában nem termesztettek a 8. számú melléklet II. fejezetének 2.1.2. pontjában felsorolt növényfajok, amelyek gazdanövényei a szőlőt károsító vírusoknak. Prebázis, bázis és certifikált szaporítóanyag előállítása során a 8. számú melléklet II. fejezetének 2.1.1. pontjában meghatározott izolációs távolságot kell tartani.

(7) A prebázis, bázis és certifikált ültetvényeket az MgSzH területi, szerve meghatározott károsítóktól való mentesség szempontjából évente minden növényre kiterjedően vizsgálja, az e rendeletben előírt teszteléseket a Módszertani útmutatóban rögzített, nemzetközileg

elfogadott eljárás szerint elvégzi és ennek eredményéről a termelőt határozatban értesíti, az MgSzH Központjának igazolást ad a növényútlevél kiadásának céljából.

(8) Az MgSzH Központja az éves minősítés, illetve ellenőrzés során ellenőrzi

- a) az előző évi forgalmazásról vezetett nyilvántartást,
  - b) a fajtafenntartó szelekció elvégzésének eredményességét,
  - c) a növényállományból kipusztult, eltávolított egyedekről vezetett nyilvántartást,
  - d) a növényállomány szaporításra alkalmas állapotát,
  - e) a várható szaporító alapanyag mennyiségét, és
- a minősítés, ellenőrzés megállapításairól jegyzőkönyvet állít ki.

8. §

(1) Szőlő ültetési anyagot forgalomba hozatal céljából előállítani csak árutermelő szőlőiskolában szabad.

(2) Az árutermelő szőlőiskola létesítésének engedélye iránti kérelmet a kérelmező nevének és címének feltüntetésével a szaporítást megelőző évben augusztus 31-ig kell az MgSzH Központjához benyújtani.

(3) Az MgSzH Központja a kérelemhez benyújtott adatok ellenőrzése érdekében beszerzi a kérelmező gazdasági társaság cégkivonatát.

(4) Az MgSzH Központja az árutermelő szőlőiskola létesítését a kérelmező részére - a kérelemben foglaltak szerint - határozatlan vagy határozott időre akkor engedélyezi, ha

a) a kérelmező, illetve állandó alkalmazottja prebázis és bázis kategóriájú szaporítóanyag előállítása esetén felsőfokú kertészeti vagy növénytermesztési, certifikált vagy standard kategóriájú szaporítóanyag előállítása esetén kertészeti vagy növénytermesztési, legalább szakmunkás végzettséggel rendelkezik, és a kérelemhez az ezt igazoló okiratot vagy annak hiteles másolatát csatolta,

b) a szaporításhoz a szakmai feltételek biztosítottak, a termesztésre kijelölt terület a csatolt térkép alapján beazonosítható,

c) a terület növényegészségügyi szempontból szaporítás céljára megfelel, annak talaja prebázis, bázis és certifikált kategória esetén mentes a szőlővírusok terjedését elősegítő káros szervezetektől, nematódáktól, és ezt a kérelemhez csatolt mellékletben az MgSzH területi szerve igazolja,

d) a kérelemben nyilatkozik arról, hogy milyen kategóriájú szaporítóanyagot kíván előállítani,

e) kérelmezőnél a szaporítóanyag-termesztés feltételei biztosítottak, amit a kérelem felülvizsgálata és a helyszíni szemle eredménye alapján megállapítottak,

f) a kérelmező a termékpálya szerinti terméktanács tagja és ezt igazolja.

(5) A szőlőiskolai engedély nem adható ki, ha a kérelmező, kérelmező szervezet esetén annak vezető tisztségviselője a kérelem benyújtását megelőző 5 évben szándékosan megsértette a szaporítóanyag előállításra, felhasználásra és forgalomba hozatalra vonatkozó jogszabályok előírásait, és erről jogerős határozat született.

(6) Az MgSzH Központja a szőlőiskolai engedélyt visszavonja, ha

a) az engedélyes a szaporítási tevékenységet megszünteti,

b) az engedélyes a szaporítóanyag előállítással kapcsolatos jogszabályokat, előírásokat 5 éven belül ismételtelen és szándékosan megszegte,

c) a szőlőiskolai terület növényegészségügyi szempontból alkalmatlanná válik és az MgSzH területi szerve az engedély visszavonását indokoltnak tartja,

d) az engedélyes három egymást követő évben nem folytat termelést.

(7) Az MgSzH Központja az engedély kiadásáról vagy visszavonásáról az illetékes termékpálya szerinti terméktanácsot értesíti.

(8) A szaporításhoz prebázis, bázis vagy certifikált törzsültetvényből, ennek hiányában szaporításra ideiglenesen engedélyezett ültetvényből származó szaporító alapanyagot,

visszaiskolázáskor legalább olyan standard kategóriájú ültetési anyagot szabad felhasználni, amelynek származása igazolt.

(9) Prebázis és bázis ültetési anyagot csak az MgSzH Központja által e célra engedélyezett előszaporító szőlőiskolában szabad előállítani. Az engedélyezés iránti kérelmet az MgSzH Központjához kell benyújtani, amelyben szerepelnie kell, hogy a kérelmező milyen fajtákat, klónokat kíván szaporítani. A kérelemhez mellékelni kell a fajtafenntartó hozzájárulását igazoló okiratot. Az előszaporító szőlőiskola működése akkor engedélyezhető, ha

- a) a szőlőiskola legalább három éve állít elő ültetési anyagot,
- b) a szőlőiskola vezetője felsőfokú kertészeti végzettséggel rendelkezik,
- c) a termesztéshez speciális termesztő berendezésekkel, így hűtőház, hajtatóház rendelkezik,
- d) az előszaporító üzem növényegészségügyi alkalmasságát az MgSzH területi szerve igazolja, és a létesítéshez a fajtafenntartó hozzájárulását adta.

(10) Az előszaporító szőlőiskola működése nem engedélyezhető, ha a kérelmező, kérelmező szervezet esetén annak vezető tisztségviselője a kérelem benyújtását megelőző 5 évben szándékosan megsértette a szaporítóanyag előállításra, felhasználásra és forgalomba hozatalra vonatkozó jogszabályok előírásait, és erről jogerős határozat született.

(11) Az árutermelő szőlőiskola fenntartója köteles

- a) olyan fajtát szaporítani, amely a Magyar Köztársaságban államilag elismert, szaporítása engedélyezett (kivételek a harmadik országba, export céljára történő bértermeltetés), klónja regisztrált vagy szaporítása engedélyezett, illetve a fajta más tagállam nemzeti fajtajegyzékében szerepel, vagy klónja regisztrált,
- b) a növényegészségügyi előírásokat megtartani, vírusesztelt szaporítóanyagok esetében a mentességet biztosító 5. számú mellékletben előírt technológiát és izolációs távolságot betartani,
- c) a szaporítást az MgSzH területi szervének a 7/2001. (I. 17.) FVM rendeletben foglaltak szerint minden év február 28-ig bejelenteni, az MgSzH Központjának a rendszeresített nyilvántartó lapon a szaporított tétéleket évente május 20-ig szemlézésre bejelenteni, a certifikációt vagy a standard szaporítóanyag ellenőrzését kérni,
- d) az iskolázott tétélekről soronként megjelölve vázrajzot készíteni, tételenként megjelölni, a szőlőiskolában a termésbecslést, a fajtaazonosságot és fajtatisztaságot, valamint az előírás szerinti egészségi állapotot biztosító szelekciót július 15-ig elvégezni,
- e) a certifikációs címkét az MgSzH Központjától megrendelni; prebázis és bázis kategória esetében a szelekció a fajtafenntartó kötelessége,
- f) a felhasznált vagy vásárolt szaporítóanyagokról származó árucímkéket (certifikációs címkéket) egy évig megőrizni és az ellenőrző szervek számára készenléten tartani,
- g) az 1., 7. és 8. számú melléklet előírásait megtartani.

(12) Az MgSzH Központja és az MgSzH területi szerve az 1., 2., 7. és 8. számú melléklet szerint évente ellenőrzi a szőlőiskolák növényállományát és a vonatkozó jogszabályok betartását, így különösen

- a) az előző évi forgalmazásról vezetett nyilvántartást,
- b) nevelés alatt álló növényállományról vezetett nyilvántartást,
- c) a szaporításhoz felhasznált szaporító alapanyagok származásának igazolásait,
- d) a szaporított tétélek nagyságát, elkülönítését, jelölését, a szőlőiskola térképének meglétét, pontosságát,
- e) a növényállomány fejlettségét, a tétélek fajtatisztasági szelekciójának eredményességét, a várható hozamot.

(13) Az MgSzH Központja a kitermelést és osztályozást követően a szaporított prebázis, bázis és certifikált tétéleket minősíti, a standard tétéleket ellenőrzi. Az MgSzH Központja az ellenőrzések és a minősítések eredményei alapján határozatot hoz arról, hogy mely tétélek forgalomba hozatalát vagy felhasználását milyen kategóriában engedélyezi vagy korlátozza.

9. §

(1) Ha szaporítás célját szolgáló növényállomány fenntartója az általa előállított prebázis vagy bázis kategóriájú szaporítóanyagot saját célra kívánja felhasználni, illetve bármilyen megengedett kategóriájú szaporítóanyagot szándékozik forgalomba hozni, köteles a szaporítóanyagot - annak áruféleségétől függően, a 2., 3. és 4. számú mellékletben előírtak szerint - osztályozni, kötegelni, megjelölni, csomagolni, tételenként elkülöníteni. A szaporítás célját szolgáló növényállományok fenntartója köteles forgalomba hozatal esetén kategóriától függetlenül - prebázis és bázis kategória esetében saját felhasználáskor is - a forgalomba hozatal vagy felhasználás előtt legalább 8 nappal a minősítést, illetve a standard kategóriájú szaporítóanyag ellenőrzését írásban kérni az MgSzH Központjától.

(2) Az MgSzH Központja a szaporítóanyagot akkor minősíti prebázis, bázis, illetve certifikált kategóriába vagy fogadja el standard kategóriájúként, ha az ültetvény és szőlőiskola a szemle során, valamint a szaporítóanyag minősítése, ellenőrzése alkalmával a kategória szerinti követelményeknek megfelel, valamint a megfelelő növényegészségügyi állapotot az MgSzH területi szerve igazolta.

(3) Az MgSzH Központja a szaporítóanyagot forgalomba hozó termelőt a kategóriának megfelelő színű és a 4. számú mellékletben előírt, az Európai Unió valamely hivatalos nyelvén kiállított certifikációs címkével látja el, valamint a 3. számú mellékletben előírtak szerinti csomagolási egységeket zárja, illetve a zárást ellenőrzi. Megfelelő technikai feltételek esetén - az MgSzH központi szervének engedélye alapján - a címke kiállítását a termelő is végezheti. A zárás biztosítása érdekében zárási rendszerként legalább a címkét és egy zárási biztosítékot kell alkalmazni, amelynek sérülése nélkül a csomagolási egység nem bontható fel. Az újrazárás csak az MgSzH Központjának ellenőrzése mellett megengedett.

(4) A 3. számú mellékletben előírt csomagolási egységekből - amennyiben azonos tulajdonságúak és azonos tételhez tartoznak - több köteget tartalmazó csomagolási egység képezhető, amely egy címkével hozható forgalomba. Ebben az esetben ezeket a csomagokat és kötegeket úgy kell egymással összekötni, hogy szétválasztáskor a kötés megsérüljön, és újból ne legyen alkalmazható. A címke rögzítését ennek a kötésnek kell biztosítania. Ebben az esetben újrazárás nem engedhető meg.

(5) A címke színe prebázis (kiindulási) szaporítóanyagok esetében fehér, átlós lila csíkkal, bázis szaporítóanyagoknál fehér, certifikált szaporítóanyagoknál kék és standard szaporítóanyagoknál sötétsárga. A hivatalos címkéket a vásárlónak egy évig meg kell őriznie, és a hivatalos ellenőrzéskor az ellenőrző hatóság rendelkezésére kell bocsátania. A certifikációs címke egyben növényútlevélként is szolgál.

10. §

(1) Szőlőiskolai engedélyes meghatározott összetételű és mennyiségű szaporító alapanyag vagy ültetési anyag előállítására termeltetési szerződést köthet olyan természetes személlyel, jogi személlyel vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társasággal, aki/amely tevékenységét az engedélyes felügyelete és felelőssége mellett, az engedélyes szőlőiskolai (törzsültetvénye) területén végzi.

(2) A szőlőiskolai engedélyes a szerződéses termelőkkel kötött szerződéseit köteles 5 évig megőrizni, az ellenőrző hatóságok számára az ellenőrzések során felhívásra bemutatni.

(3) A szerződéses termelő a szőlőiskolai engedélyes által rendelkezésére bocsátott, igazolt származású szaporítóanyagot használhatja fel ültetési anyag előállításra, illetve az engedélyes ellenőrzött törzsültetvényében állíthat elő szaporítóanyagot.

(4) A szerződéses termelő az előállított szaporítóanyagot az engedélyes üzemi területéről nem viheti ki, nem hozhatja forgalomba, nem használhatja fel, kizárólag az engedélyes termeltető számára értékesítheti.

11. §

(1) Amennyiben a szaporítóanyag életképessége, fajtaazonossága vagy fajtatisztasága tekintetében kétség merül fel, illetve a termelő az MgSzH Központjától kéri, akkor a szaporítóanyag ellenőrző termesztését kell elrendelni. A mintavételt a 9. számú melléklet szerint kell elvégezni.

(2) Az ellenőrző termesztés eredményéről az MgSzH Központja hatósági bizonyítványt állít ki, melyet az érdekeltek részére köteles megküldeni.

12. §

A szaporítóanyagot a szaporítás, az előállítás, a nevelés, a tárolás és a szállítás során tételenként el kell különíteni és egyértelműen meg kell jelölni, továbbá gondoskodni kell arról, hogy minőségét a szállítás és tárolás során megőrizze. A prebázis, bázis és certifikált kategóriájú tételeket, növényállományokat el kell különíteni a standard tételektől, illetve az előírt izolációs távolságot meg kell tartani.

Házi szőlőiskola

13. §

(1) Saját célra történő szaporítás esetén a termelő házi szőlőiskolát létesíthet. A házi szőlőiskolában előállított ültetési anyag forgalomba nem hozható.

(2) A házi szőlőiskola létesítését az MgSzH Központjának, valamint a 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet szerint az MgSzH területi szervének évente május 15-ig be kell jelenteni. Az MgSzH Központjának szóló bejelentésben fel kell tüntetni a házi szőlőiskola helyét (helység, helyrajzi szám), területét, a szaporított fajta mennyiségét, kategóriáját, oltvány esetében alanyát, a termelő nevét és címét.

(3) A házi szőlőiskolában csak törzsszőlőből - ennek hiányában nemes fajták esetében - standard ültetvényből származó alapanyag vagy legalább standard kategóriájú ültetési anyag használható fel.

(4) A házi szőlőiskolát az MgSzH Központja és az MgSzH területi szerve évente legalább egy alkalommal ellenőrzi.

Szaporítóanyag forgalomba hozatala

14. §

(1) Szőlő szaporítóanyag - a (4) bekezdésben foglalt kivételekkel - csak abban az esetben hozható forgalomba, ha hivatalosan prebázis, bázis vagy certifikált szaporítóanyagnak ismerték el, illetve a nem alanynak szánt szaporítóanyag hivatalosan ellenőrzött standard szaporítóanyag, és a 2. számú melléklet követelményeinek megfelel. A forgalomba hozott szaporítóanyagot az MgSzH Központja és az MgSzH területi szerve szűrőpróbaszerűen ellenőrzi.

(2) Valamely tagállamban bázis kategóriában certifikált szaporítóanyagról közvetlenül származó és egy másik tagállamban felnevelt szaporítóanyagot a bázis szaporítóanyagot előállító államban akkor lehet elismertetni, ha a szaporítási felületet az 1. és 8. számú melléklet előírásainak megfelelő ellenőrzéseknek vetették alá, valamint a 2. számú melléklet előírásait teljesítették és ezt hivatalos vizsgálat igazolja.

(3) Azon szőlőfajtáknak és klónjainak szaporítóanyagait, amelyeket valamely tagállamban certifikáltak, vagy a standard szaporítóanyag ellenőrzése alapján engedélyeztek, Magyarország területén is szabadon forgalomba hozhatók.

(4) Az MgSzH Központja a Magyarország területén lakó, illetve székhellyel rendelkező termelőknek engedélyt ad meghatározott mennyiségű - fajtánként, illetve klónonként legfeljebb 10 hektár földterületre elegendő - olyan szaporítóanyag forgalomba hozatalára, amennyiben annak rendeltetése igazoltan

a) kísérleti és tudományos cél,

b) nemesítési tevékenység, vagy

c) a genetikai sokféleség fenntartására irányuló tevékenység.

(5) Az Európai Unió területén átmenetileg fellépő és más módon ki nem küszöbölhető szaporítóanyag-ellátási nehézségek áthidalására, meghatározott időtartamra az Európai Unió egész területén vagy valamely részén meghatározott mennyiségű, alacsonyabb minőségi követelményű szaporítóanyag forgalomba hozatala engedélyezhető. Az engedélyre irányuló kérelmet a szaporítóanyag-előállító az MgSzH Központjánál nyújthatja be, a kérelmet az MgSzH Központja az Európai Bizottsághoz továbbítja. Az Európai Bizottság hozzájárulása esetén a forgalomba hozatali engedélyt az MgSzH Központja adja ki. A címkék színére vonatkozóan a 9. § (5) bekezdését kell alkalmazni. Amennyiben a szaporítóanyag nem tartozik a 9. § (5) bekezdése szerinti kategóriákba, a címke színe barna. A címkén fel kell tüntetni, hogy a szaporítóanyag milyen kategóriába tartozik, és hogy alacsonyabb követelményeknek felel meg.

(6) A szőlőiskolai engedéllyel rendelkező engedélyes saját telephelyén a szaporítóanyagot az MgSzH Központjának külön engedélye nélkül - a 2-4. számú mellékletben foglaltak szerint - forgalomba hozhatja.

(7) Szaporító alapanyag továbbértékesítése (vizonteladás) csak nagykereskedelmi engedéllyel rendelkező forgalmazó részére megengedett. A szaporító alapanyag vizonteladás nem terjedhet ki a prebázis és bázis kategóriára. Szőlőiskolai engedélyes részére - indokolt esetben - az MgSzH Központja egyedi engedélyt adhat ki valamennyi kategóriájú szaporító alapanyag vizonteladására.

(8) A prebázis, bázis és certifikált törzsültetvény, valamint a standard ültetvény és az árutermelő szőlőiskola fenntartója a certifikáción átesett vagy ellenőrzött szaporítóanyagot telephelyéről külön engedély nélkül forgalomba hozhatja. A szőlőiskola fenntartója a szaporítóanyag felhasználása és forgalomba hozatala esetén köteles az MgSzH Központja által szigorú számadású nyomtatványként átadott, az 5. számú melléklet szerinti származási igazolványt kiállítani, a vásárló részére átadni és annak egy példányát az MgSzH Központja részére rendszeresen megküldeni.

(9) A szaporító alapanyagtermő törzsültetvény és az árutermelő szőlőiskola fenntartója köteles az előállított, felhasznált és forgalomba hozott szaporítóanyagokról folyamatosan nyilvántartást vezetni és azt az ellenőrzés során az MgSzH Központja részére átadni vagy megküldeni. A nyilvántartásban a prebázis, bázis és certifikált kategóriájú növényállományokat, tételeket a standard tételektől elkülönítetten kell kezelni, és külön lapon kell nyilvántartatni. A nyilvántartást és mellékleteit (bizonylatok, jegyzőkönyvek) 5 évig meg kell őrizni.

Lerakati forgalomba hozatal

15. §

(1) Szőlő ültetési anyag kistételes forgalomba hozatala a szőlőiskolai engedélyes telephelyén kívül lerakatban vagy egyéb értékesítő helyen (a továbbiakban: árusítóhely) az MgSzH Központjának előzetes engedélyével történhet.

(2) Az MgSzH Központja az árusítóhely létesítését akkor engedélyezi, ha

- a) az árusítóhely vezetője vagy állandó alkalmazottja legalább kertészeti vagy növénytermesztési, legalább szakmunkás végzettséggel rendelkezik,
- b) az árusítóhelyen a szakmai feltételek biztosítottak, adottak az ültetési anyag életképességének, épségének megőrzésére, az egyes tételek elkülönítésére, megjelölésére vonatkozó feltételek,
- c) az MgSzH területi szerve a növényegészségügyi alkalmasságot igazolta.
- (3) Az árusítóhely csak az MgSzH Központja által ellenőrzött, származási igazolvánnyal rendelkező ültetési anyagot veheti át értékesítésre, és azt - a 4. számú mellékletben foglalt kivétellel - zárt csomagolási egységben hozhatja forgalomba. A vásárolt tételekről köteles folyamatosan nyilvántartást vezetni és azt 5 évig megőrizni.
- (4) Az árusítóhely üzemeltetése során folyamatosan gondoskodni kell az ültetési anyagok:
- a) életképességének és épségének megőrzéséről,
- b) a tételek megjelöléséről, keveredésének megakadályozásáról,
- c) fajta és kategória szerinti elkülönítéséről,
- d) selejttérről, annak feltűnő megjelölésével,
- e) a zárlati, vizsgálatköteles és egyéb károsítók fertőzésének megakadályozásáról az árusító helyen és annak 50 m-es körzetében.
- (5) Az árusító helyen jól látható módon fel kell tüntetni az ültetési anyagok árumegnevezését, árát, fajtáját, oltvány esetén alanyát.
- (6) Az árusítóhely az értékesítés során az eladott ültetési anyagról köteles eladási jegyzéket adni a vásárlónak, amely tartalmazza:
- a) az árusítóhely megnevezését, címét,
- b) az értékesítés időpontját,
- c) az ültetési anyag mennyiségét, fajtáját, oltvány esetén alanyát, kategóriáját, árát és származási helyét.
- (7) Az árusítóhelyet az MgSzH Központja és területi szervei ellenőrzik.
- (8) Az MgSzH Központja a forgalomba hozatali engedélyt visszavonja, ha az árusítóhelyen az engedélyes 5 éven belül ismételt és szándékosan megszüntették a szaporítóanyag forgalomba hozatalára vonatkozó előírásokat.

Nagykereskedelmi forgalomba hozatal

16. §

- (1) Szőlő szaporítóanyag nagykereskedelmi forgalomba hozatala az MgSzH Központjának előzetes engedélyével végezhető. Az MgSzH Központjának engedélye nem pótolja a kereskedelmi tevékenységhez szükséges egyéb feltételeket.
- (2) Az MgSzH Központja a nagykereskedelmi forgalomba hozatalt akkor engedélyezi, ha a kérelmező vagy állandó alkalmazottja legalább kertészeti vagy növénytermesztési, legalább középfokú végzettséggel rendelkezik és a telephelyen biztosítottak a 15. § (2) bekezdésének b) és c) pontja szerinti feltételek.
- (3) Az MgSzH Központja a nagykereskedelmi forgalomba hozatalt nem engedélyezi, ha a kérelmező a kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül szándékosan megsértette a szaporítóanyag előállítására, felhasználására vagy forgalomba hozatalára vonatkozó jogszabályokat, és erről jogerős határozat született.
- (4) A nagykereskedelmi forgalmazó köteles:
- a) a vásárolt és értékesített szaporítóanyag-tételekről folyamatosan nyilvántartást vezetni, és a bizonylatokkal együtt ezt 5 évig megőrizni,

b) az értékesített tételekről az 5. számú melléklet szerinti származási igazolványt kiállítani, annak egy példányát a vásárló részére átadni, egy példányát pedig az MgSzH Központjának rendszeresen megküldeni.

(5) A nagykereskedelmi forgalomba hozatal során be kell tartani, illetve alkalmazni kell a 15. § (3) és (4), valamint (7) és (8) bekezdésében foglaltakat is.

Szaporítóanyag import, export

17. §

(1) A harmadik országból való szaporítóanyag importnak az Európai Bizottság javaslata alapján történő, az Európai Unió Tanácsa általi engedélyezése iránti kérelmet az MgSzH Központjához kell benyújtani.

(2) A szaporítóanyagok harmadik országból történő importja esetén az alábbi adatokat kell a kérelemben feltüntetni:

a) faj (botanikai név),

b) fajta, klón, gyökeres oltvány esetében ezek az adatok az alanyra és a nemesre egyaránt értendők,

c) kategória,

d) a szaporítóanyag típusa,

e) előállító ország és hivatalos ellenőrzési hatóság,

f) feladó ország, amennyiben nem azonos az előállító országgal,

g) importőr,

h) a szaporítóanyag mennyisége.

(3) Az importengedély iránti kérelemnek a fentiekén kívül tartalmaznia kell a termelő nevét, az import célját és a szállítás időpontját.

(4) A behozott szaporítóanyag tárolási helyéről és mennyiségéről a Magyar Köztársaság területére történő beérkezést követő 3 napon belül az importáló köteles az MgSzH Központját értesíteni és kérni a belföldi forgalmazáshoz szükséges ellenőrzést.

(5) Belföldi célra a tétel csak abban az esetben használható fel, ha a hazai előírásoknak megfelelő fajtájú, oltvány esetén alanyú, kategóriájú és minőségű. Alapanyagként történő behozatal, külföldi bértermeltetés esetén - amennyiben a fajta Magyarországon nem telepíthető - az ültetési anyag teljes mennyiségét kötelező kiszállítani Magyarországról.

(6) A rendeletben foglaltaktól a harmadik országba szállítandó szőlő szaporítóanyagok esetében a célország előírásaira figyelemmel az MgSzH Központja eltérést engedélyezhet. Amennyiben a harmadik országba szállítandó szőlő szaporítóanyag nem felel meg e rendelet előírásainak, certifikációs címkével nem látható el.

Ellenőrzés

18. §

(1) A szaporítóanyag ellenőrzését e rendelet és a külön jogszabályok előírásai alapján az MgSzH Központja és az MgSzH területi szervei végzik.

(2) Az MgSzH Központja gondoskodik arról, hogy a szaporítóanyag azonossága biztosított legyen az előállítástól a felhasználásig.

(3) Az MgSzH Központja és területi szervei a zárlati intézkedésről kölcsönösen értesítik egymást.

19. §

A szaporítóanyagnak jelígeire vagy postafiókra cégmegnevezés nélküli hirdetése, mozgó árus útján és engedély nélküli értékesítése tilos.

Záró rendelkezések

20. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, egyidejűleg a szőlő szaporítóanyagok előállításáról, minősítéséről és forgalomba hozataláról szóló 90/2004. (V. 18.) FVM rendelet hatályát veszti.

(2) E rendelet a vegetatív szőlő-szaporítóanyagok forgalmazásáról szóló 68/193/EGK tanácsi irányelvnek, valamint az azt módosító 71/140/EGK, 74/648/EGK, 77/629/EGK, 78/55/EGK, 78/692/EGK, 82/331/EGK, 86/155/EGK, 88/332/EGK, 2002/11/EK és 2005/43/EK irányelveknek való megfelelést szolgálja.

1. számú melléklet a 87/2006. (XII. 28.) FVM rendelethez

A növényállományokra vonatkozó követelmények

1. A növényállománynak fajtaazonosnak és fajtatisztának kell lennie, valamint szükség esetén klónazonosnak és klóntisztának.
2. Az egyes tételeket az ültetvényben legalább a sortávolságnak megfelelő sávval egymástól elkülönítették, táblával megjelölték (fajta, klón, alany, telepítési év, kategória, terület, tőkeszám vagy a tételszám), a területről a vázrajzot fajtánként a sorok feltüntetésével elkészítették, és az izolációs távolságot megtartották.
3. A szaporító terület művelési feltételeinek és a növények fejlettségi stádiumának lehetővé kell tenniük a fajtaazonosság és a fajtatisztaság, valamint szükség esetén a klónazonosság és a klóntisztaság, továbbá a növényegészségügyi állapot megfelelő ellenőrzését.
4. A talaj vagy szükség esetén a természetközeg esetében megfelelően biztosított a károsító szervezetektől vagy azok vektoraitól, különösen a vírusbetegségeket hordozó nematódáktól való mentesség. A törzsültetvényeket és a szőlőiskolákat olyan megfelelő feltételek mellett kell létesíteni, hogy elkerülhető legyen a károsító szervezetekkel való megfertőződés veszélye.
5. A szaporítóanyag értékét csökkentő károsító szervezetek jelenléte a lehető legalacsonyabb szinten legyen.
6. Szőlőiskolát nem lehet termő szőlőben és attól 3 méteren belül telepíteni, a szőlőiskola lelevelezésének és felszedésének legkorábbi határideje október 20.
7. Gyökeres dugványok és oltványok előállításához felhasznált szaporító alapanyagok, szőlővessző részek csak eredményesen vizsgált állományokról (törzsültetvény stb.) származhatnak.
8. A törzsültetvényekben és szőlőiskolákban évente legalább egy hivatalos ellenőrzést el kell végezni. További növényegészségügyi ellenőrzést olyan vitás esetekben kell végezni, amely viták a szaporítóanyag minőségi romlása nélkül eldönthetők.

2. számú melléklet a 87/2006. (XII. 28.) FVM rendelethez

A szaporítóanyagokra vonatkozó követelmények

I. Általános feltételek

1. A szaporítóanyagnak igazolt származásúnak kell lennie, az MgSzH Központja és az MgSzH területi szerve, illetve valamely tagállam illetékes hatósága által szaporítás céljára elfogadott állományból származzon.

2. A szaporítóanyagnak fajtaazonosnak és fajtatisztának, és szükség esetén klóntisztának kell lennie, standard szaporítóanyag forgalmazásakor 1%-os fajtakeveredés megengedett.

3. A szaporítóanyag minimális technikai tisztasága 96%.

A következők technikailag nem tekintendők tisztának:

a) teljesen vagy részben kiszáradt szaporítóanyag, még abban az esetben is, ha kiszáradás után vízben áztatták,

b) károsult, csavarodott vagy sérült szaporítóanyag, különösen, ha a sérüléseket jégverés vagy fagyás idézte elő, vagy azok nyomódottak, törtek,

c) az alábbi III. pontban meghatározott követelményeknek nem megfelelő szaporítóanyag.

4. A vesszők kielégítő beéredést mutatnak. A fa-bél arány a fajtának megfelelő.

5. A szaporítóanyag értékét csökkentő károsító szervezetek jelenléte a lehető legalacsonyabb szinten legyen.

A hatékonyan nem kezelhető, károsító szervezeteknek tulajdonítható egyértelmű jeleket vagy tüneteket mutató szaporítóanyagot el kell távolítani.

II. Különleges feltételek

1. Gyökeres szőlőoltványok

Az ugyanazon kategóriájú szaporítóanyagok kombinációjából álló gyökeres szőlőoltványokat ugyanabba a kategóriába kell sorolni.

A különböző kategóriájú szaporítóanyagok kombinációjából álló gyökeres szőlőoltványokat a legalacsonyabb komponens kategóriájába kell sorolni.

III. Osztályozás

1. Oltásra nevelt alanyvesszők, nemes oltóvesszők és dugványiskolai szőlővesszők

A) Átmérő

Az ízköz legkisebb keresztmetszetén mért legnagyobb átmérőt jelenti. Ez az előírás nem vonatkozik a zöld hajtásokra.

a) Oltásra nevelt alanyvesszők és nemes oltóvesszők:

aa) átmérő a vessző felső részén: 6,5-12 mm;

ab) a vastagabb végen mért átmérő legfeljebb 15 mm, kivéve a helyben oltásra szánt nemes szőlővesszőket.

b) Dugványiskolai szőlővesszők: legkisebb átmérő a felső részen: 3,5 mm.

B) Hosszúság magyarországi forgalomba hozatalra szánt, Magyarországon előállított

a) Alany oltóvessző esetén:

A nádusz alapjától a vessző felső végéig mérve háromszoros hosszúság esetén legalább 130 cm, egyszeres hosszúság esetén legalább 35 cm, a nádusz alatt legalább 2 cm-es vesszőcsonk legyen.

b) Alany dugványvessző esetén:

A nádusz alapjától a vessző felső rügyéig mérve legalább 35 cm és felette, továbbá a legelső nádusz alatt legalább 2 cm-es vesszőcsonk legyen.

c) Nemes dugványvessző esetén:

A nádusz alapjától a vessző felső rügyéig mérve legalább 40 cm és felette, továbbá a legelső nádusz alatt legalább 2 cm-es vesszőcsonk legyen.

d) Nemes oltóvesszők esetén:

Legalább öt használható rüggyel rendelkező oltóvesszőnél az alsó nádusz alapjától a vessző felső végéig mérve legalább 50 cm, és a felső rügy felett legalább 3 cm-es vesszőcsonk legyen. Egyrügyes oltóvessző (oltócsap) esetében a minimális hosszúság 7 cm (a rügy felett legalább 2 cm, a rügy alatt legalább 5 cm).

2. Gyökeres szőlődugványok

A) Átmérő

A legfelső hajtás alatti ízköz közepén mért átmérőnek legalább 5 mm-nek kell lennie. Ez az előírás nem alkalmazható a zöld hajtásokból nyert szaporítóanyagból származó gyökeres szőlővesszőkre.

B) Hosszúság

A talpgyökerek kiindulásának legelső pontja és a legfelső hajtás alapja közötti minimális hosszúság:

a) az oltásra nevelt szőlődugványok esetén 30 cm, azonban a szicíliai rendeltetésű gyökeres dugvány esetén ennek a hosszúságnak 20 cm-nek kell lennie,

b) egyéb gyökeres szőlődugványok esetén 20 cm,

c) magyarországi felhasználásra előállított gyökeres nemes dugványoknál 40 cm,

d) magyarországi felhasználásra előállított gyökeres alany dugványoknál 35 cm,

e) rügydugványból történt előállítás esetén pedig legalább a növekménnyel együtt a c) és d) alpontok szerinti hosszúságig érett, sérüléstől mentes.

Ez az előírás nem alkalmazható a zöld hajtásokból nyert szaporítóanyagból származó gyökeres szőlődugványokra.

C) Gyökerek

Minden növénynek legalább három jól kifejtett és megfelelően elhelyezkedő gyökere kell, hogy legyen. A 420 A fajtánál azonban elegendő két megfelelően fejlett gyökér, feltéve hogy ezek átellenesen helyezkednek el.

D) Vesszőcsonk

A szőlővesszőt a diafragma alatt megfelelő távolságban kell elvágni, hogy elkerülhető legyen annak károsodása, de nem több mint 1 cm-rel alatta.

3. Gyökeres szőlőoltványok

A) Hosszúság

A talpgyökerek kiindulásának legelső pontja és a legfelső hajtás alapja közötti minimális hosszúság:

a) legalább 20 cm,

b) magyarországi felhasználásra előállított oltványok esetében 35 cm.

Ez az előírás nem alkalmazható zöld hajtásokból nyert szaporítóanyagból származó gyökeres szőlőoltványokra.

B) Gyökerek

Minden növénynek legalább három, jól kifejtett és megfelelően elhelyezkedő gyökere kell, hogy legyen. A 420 A fajtánál azonban elegendő két megfelelően fejlett gyökér, feltéve hogy ezek átellenesen helyezkednek el.

C) Oltásforradás

Az oltás helye kielégítően, szabályosan beforradt, az oltásforradás szilárd.

D) Vesszőcsonk

A szőlővesszőt a diafragma alatt megfelelő távolságban kell elvágni, hogy elkerülhető legyen annak károsodása, de nem több mint 1 cm-rel alatta.

4. Termesztőedényes ültetési anyagok

A) A vegetációs időben levő ültetési anyagoknak - a vesszőérettség kivételével - meg kell felelniük a III. pont 2. és 3. alpontban előírtaknak. A gyökérzet a természetőedényt jól szője át, hajtása víztelített, növekedésben levő legyen.

B) Nyugalmi állapotban levő ültetési anyagoknak meg kell felelniük a III. pont 2. és 3. alpontban előírtaknak.

5. In vitro (mikroszaporítás) szaporításból származó ültetési anyagok

Az in vitro szaporítás során előállított szaporítóanyagoknak - a vessző átmérője kivételével - az in vivo (hagyományos) továbbnevelés után meg kell felelniük a III. pont 2-4. alpontban előírt követelményeknek.

3. számú melléklet a 87/2006. (XII. 28.) FVM rendelethez

Szőlő szaporítóanyagok kötegelése

Szaporítóanyag áruféleségtől függően a következők szerint kell a csomagolási egységeket, kötegeket kialakítani:

1 - Megnevezés	2 - Darabszám	3 - Maximális mennyiség
1. Gyökeres szőlőoltvány	25, 50, 100 vagy 100 többszöröse	500
2. Gyökeres európai szőlő dugvány vagy gyökeres alany szőlődugvány	25, 50, 100 vagy 100 többszöröse	500
3. Nemes oltóvessző legalább 5 használható rüggyel rendelkező egyrügyes (oltócsap)	100 vagy 200 500 vagy 500 többszöröse zsákban	200 5000
4. Alany oltóvesszők	100 vagy 100 többszöröse	1000
5. Nemes és alany dugványvesszők	100 vagy 100 többszöröse	500

Különös feltételek

I. Kis mennyiségek

Amennyiben szükséges, a csomagok és kötegek mérete (darabszáma) a fenti 1. oszlopban felsorolt szaporítóanyagok minden típusa és kategóriája esetén a fenti 2. oszlopban feltüntetett minimális mennyiségeknél kisebb is lehet.

II. Gyökeres szőlőnövények bármilyen termesztőközegben cserépben, rekeszben vagy ládában

A darabszám és a maximális mennyiség nem alkalmazandó.

Jelölés

I. Kötelezően előírt információk

1. EK-előírásnak megfelelő
2. Előállító ország
3. Certifikációért vagy ellenőrzésért felelős hatóság és tagállam, vagy betűjelük
4. A zárolásért felelős személy neve és címe vagy azonosítószáma
5. Faj
6. Szaporítóanyag típusa
7. Kategória
8. Szaporítóanyag fajtája és adott esetben klónja. A gyökeres szőlőoltványok esetén ezt az alany és a nemes komponensre vonatkozóan is fel kell tüntetni.
9. Tétel hivatkozási száma
10. Mennyiség
11. Hosszúság - kizárólag az oltásra nevelt alanyvesszők esetén: ez az érintett tétel szőlővesszőinek minimális hosszára vonatkozik
12. A szaporítóanyag előállításának éve

II. Minimumfeltételek

A címkének az alábbi követelményeknek kell megfelelnie:

1. A címkét kitörölhetetlen módon kell kinyomtatni, továbbá könnyen olvashatónak kell lennie.
2. A címkét szembetűnő, könnyen észrevehető helyre kell elhelyezni.
3. Az I. pontban meghatározott információkat semmilyen módon - más írással vagy ábrával - nem lehet eltakarni, olvashatatlanná tenni vagy megszakítani.
4. Az I. pontban meghatározott információkat ugyanabban a látómezőben kell megjeleníteni.

III. A végső fogyasztóknak szánt kis mennyiségek tekintetében alkalmazott eltérés

1. Egynél több egységre érvényes címkénél

Az I. pont 10. alpontjában meghatározott címke esetén előírt információ: „A csomagok vagy kötegekben található egységek pontos száma”.

2. Egyetlen egységre érvényes címkénél

Az I. pontban megállapított információk közül nem kell feltüntetni:

- szaporítóanyag típusa,
- kategória,
- tétel referenciaszáma,
- mennyiség,
- az oltásra nevelt alanyvesszők hossza,
- a szaporítóanyag előállításának éve.

IV. A cserépben, rekeszben vagy ládában lévő szőlőnövények esetén alkalmazott eltérés

A bármilyen termesztőközegben lévő, cserépben, rekeszben vagy ládában elhelyezett gyökeres szőlőnövények esetében, amikor az ilyen szaporítóanyag sajátosságából adódóan a zárási követelményeknek (beleértve a címkézést is) nem lehet eleget tenni:

- a) a szaporítóanyagot fajtaazonos, adott esetben klónazonos és egyedszám tekintetében is megfelelően azonosított különálló tételekben kell tartani,
- b) a hivatalos címke nem kötelező,
- c) a szaporítóanyagot az 5. számú melléklet szerinti kísérőokmánnyal kell ellátni,
- d) szállítóegységként (ládánként) a szaporítóanyag azonosítását biztosító árucímkét kell elhelyezni.

5. számú melléklet a 87/2006. (XII. 28.) FVM rendelethez

Kísérő okmány (származási igazolvány) mintája

„KÍSÉRŐOKMÁNY

(származási igazolvány)

I. Betartandó feltételek

Amikor a tagállamok kísérőokmány kiállítását írják elő:

- a) az okmányt legalább két példányban kell kiállítani (átadó és átvevő),
- b) az okmánynak (átvevő példánya) az átadás helyétől az átvevő telephelyéig kísérmie kell a szállítmányt,
- c) az okmányon fel kell tüntetni a szállítmány egyedi tételeiről szóló, az alábbi II. pontban meghatározott információkat,
- d) az okmányt az átvevőnek legalább egy évig meg kell őrizni, és a hivatalos ellenőrző hatóság rendelkezésére kell bocsátani.

II. A közlendő információk felsorolása

1. EK-előírásnak megfelelő
2. Előállító ország
3. Certifikációért vagy ellenőrzésért felelős hatóság és tagállam, vagy betűjelük
4. Sorszám
5. Átadó (cím, regisztrációs szám)
6. Átvevő (cím)

7. Faj

8. A szaporítóanyag típusa(i)

9. Kategória (kategóriák)

10. Fajta (fajták), és adott esetben a klón(ok). A gyökeres szőlőoltványok esetén ezt az alanyra és a nemes komponensre vonatkozóan is fel kell tüntetni

11. Kötegenkénti darabszám

12. Tétel összes darabszáma

13. Szállítás időpontja

Magyarországi forgalmazók csak az MgSzH Központja által kibocsátott, a fenti követelményeknek megfelelő kivitelű kísérőokmányt alkalmazhatják.”

6. számú melléklet a 87/2006. (XII. 28.) FVM rendelethez

**Kiindulási (prebázis) állományok létrehozására szolgáló növényeken
vizsgálandó károsítók**

A károsító típusa	A károsító vagy betegség neve	A károsító nevének rövidítése
1. Vírusok	Szőlő fertőző leromlás (Grapevine degeneration)	
	komplex betegséget okozó vírusok:	
	<i>Grapevine fanleaf virus</i>	GFLV
	<i>Arabis mosaic virus</i>	ArMV
	<i>Grapevine chrome mosaic virus</i>	GCMV
	<i>Tomato black ring virus</i>)	TBRV
	Szőlő levélsodródását okozó vírusok:	
	<i>Grapevine leafroll-associated virus type 1, 3</i>	GLRaV-1,3
	Szőlő faszöveti barázdáltság komplex betegség:	
	Rugose wood complex (GVA, GVB, GVD)	
	<i>Grapevine fleck virus</i>	GFkV
2. Fitoplazmák	Flavescence dorée	FD
	Grapevine yellows betegséget okozó nem FD fitoplazmák	GYs
3. Baktériumok	<i>Xilophilus ampelinus</i>	
	Szőlőre patogén <i>Agrobacterium spp.</i>	
4. Gombák	Szőlő leromlást és kordonkar elhalást okozó gombafajok	

7. számú melléklet a 87/2006. (XII. 28.) FVM rendelethez

A szőlő certifikációs rendszerében vizsgálandó károsítók

A károsító típusa	A károsító vagy betegség neve	A károsító nevének rövidítése
1. Vírusok	Szőlő fertőző leromlás (Grapevine degeneration)	
	komplex betegséget okozó vírusok:	
	<i>Grapevine fanleaf virus</i>	GFLV
	<i>Arabis mosaic virus</i>	ArMV
	Szőlő levélsodródását okozó vírusok:	
	<i>Grapevine leafroll-associated virus type 1, 2, 3</i>	GLRaV-1,2,3
	Szőlő faszöveti barázdáltság komplex betegség:	
	Rugose wood complex (GVA, GVB, GVD)	
	<i>Grapevine fleck virus</i>	GFkV
2. Fitoplazmák	Flavescence dorée	FD
	Stolbur fitoplazma	
3. Baktériumok	<i>Xilophilus ampelinus</i>	

8. számú melléklet a 87/2006. (XII. 28.) FVM rendelethez

A certifikált szőlő szaporítóanyagok előállításának és forgalomba hozatalának növényegészségügyi ellenőrzésére és igazolására vonatkozó előírások

I. Általános előírások

1. A certifikált szőlő szaporító alapanyag és ültetési anyag előállításához használt kiinduló anyagok mentességének megőrzéséhez a szaporító és ültetési anyag előállítása során megfelelő szintű technológiai előírások betartása szükséges. Akkor tekintünk egy ültetvényt (állományt) a certifikációs rendszerben mentesnek, ha:

a) termőhelye az előzetes szemle alapján a mentesség megőrzésének szempontjából (izoláció, elővetemény, talajvizsgálat) alkalmasnak minősül a telepítésre,

b) a szaporításhoz használt növényfajta (alany, nemes) a certifikációs rendszerben előállított kiindulási növényekről, törzsállományokról vagy azok mentesen fenntartott szaporulatairól származik,

c) az ültetvény (állomány) fenntartásánál a mentesség megőrzésére vonatkozó technológiai előírásokat a termelő betartotta,

d) az előállítás során a szaporító- és ültetési anyag kötelező és rendszeres ellenőrző vizsgálata megtörtént.

2. A certifikált anyanövényekről vagy növényállományból további certifikált szaporító- vagy ültetési anyagot előállítani szándékozó termelő az MgSzH területi szervének köteles előállítási, illetve telepítési szándékát előzetesen, őszi telepítés esetén a telepítési év március 31-éig, tavaszi telepítés esetén a telepítést megelőző év július 31-éig bejelenteni.

3. A termelő a certifikációra vonatkozó jelzést és a növényútlevelet csak az MgSzH Központja és az MgSzH illetékes területi szerve által ellenőrzött tényleges leltári készletnek megfelelő mennyiségű, certifikált anyanövényekről, állományokról vagy azok ellenőrzött körülmények között fenntartott szaporulatairól származó szaporító- vagy ültetési anyagra használhatja fel.

4. Nem certifikált szaporító-, illetve ültetési anyaggal történő keveredés esetén a certifikációs címkét valamennyi egységről (köteg, konténer stb.) el kell távolítani. Az ilyen növényanyag csak standard minőségű lehet.

5. A certifikációra utaló jelzést az értékesített szaporító- és ültetési anyagok kötelezően előírt kísérő okmányain is fel kell tüntetni.

6. Amennyiben az ellenőrző vizsgálatok nem igazolják a szaporító-, illetve ültetési anyag előírásoknak megfelelő állapotát, vagy a vizsgálatok, illetve a szaporítás, termesztés során a termelő a vonatkozó technológiai előírásokat nem tartotta be, az MgSzH területi szerve, továbbá az ellenőrzésre jogosult köteles a certifikációra utaló megkülönböztető jelzés használatát azonnal megtiltani.

II. Különleges előírások

1. Kiindulási (prebázis) állományok létrehozására szolgáló növényegyedek vizsgálata

1.1. A szaporításra kiválasztott növényegyedet (3-5 db) növényegészségügyi ellenőrzés céljából az MgSzH területi szervének be kell jelenteni.

1.2. A helyszíni vizuális növényegészségügyi vizsgálat kiterjed a növény és környezete egészségi állapotára, zárlati károsítók, és a 4. számú mellékletben meghatározott károsítók jelenlétére. A vizuálisan tünetmentesnek bizonyult növényegyedet „A szaporítóanyag certifikáció rendszere és követelményei” című Módszertani Útmutatóban (a továbbiakban: Módszertani Útmutató) előírt, nemzetközileg elfogadott biológiai tesztelési és laboratóriumi (ELISA és molekuláris) vizsgálati eljárásoknak kell alávetni.

1.3. A növényegyed eredeti környezetében fenntartható, arról a tulajdonos köteles nyilvántartást vezetni.

1.4. A tesztelési eljárásokhoz a növényegyedről szedett szaporítóanyag felhasználásával - saját gyökéren vagy mentes alanyra történő oltással - a mentességet megőrző körülmények biztosításával le kell szaporítani a kiválasztott növényegyedet. Az így kapott szaporulatot a tesztelés időtartama alatt a légbeli vagy a talajban élő vektorokkal történő fertőzéstől mentességet biztosító körülmények között kell tartani. A szükséges ellenőrző vizsgálatok elvégzése után ez az anyag lehet a fajta (klón) szaporítási kiinduló anyaga, a prebázis állomány alapanyaga.

1.5. Olyan fajtánál, ahol egyik kiválasztott egyed tesztelése sem adott negatív eredményt, a növényt hőkezelésben kell részesíteni a Módszertani Útmutatóban előírt módon.

1.6. A kiindulási (prebázis) törzsültetvénybe történő kiültetéssel egy időben az adott fajta 3-5 egyedét tenyészedenyben, izolátorházban is el kell helyezni.

2. *Törzsültetvények (prebázis, bázis, certifikált üzemi), illetve certifikált ültetési anyagot előállító szőlőiskolák*

2.1. Létesítés

Prebázis, bázis, certifikált üzemi törzsültetvényt (a továbbiakban: törzsültetvény), certifikált szőlőiskolát az létesíthet, aki az MgSzH Központjának engedélyével rendelkezik, és a növényegészségügyi követelményeknek megfelel. Törzsültetvényt, illetve certifikált szőlőiskolát az illetékes MgSzH területi szerve által jóváhagyott területen lehet létesíteni.

2.1.1. A törzsültetvények és certifikált növényanyagok megengedett legkisebb izolációs távolsága eltérő státusú ültetvényektől és közös patogéngazda növényektől:

Ültetvény típusa	Izolációs távolság (m)	
	Eltérő virológiai státusú szőlőültetvénytől	Közös gazdanövényektől
Prebázis törzsültetvény	20	20
Bázis törzsültetvény	10	20
Certifikált törzsültetvény	3	10
Certifikált szőlőiskola	3	10

2.1.2. A törzsültetvények és certifikált szőlőiskolák telepítését megelőző két évben virológiai szempontból az alábbi vírusgazda kultúrnövények előveteményként történő termesztése nem megengedett:

<i>Cucumis</i>	Nicotiana
<i>Lycopersicon</i>	Prunus
<i>Rubus</i>	Solanum
<i>Ribes</i>	

2.1.3. A telepítendő területen a vírusvektor fonálféreg fertőzöttséget az MgSzH területi szerve köteles ellenőrizni. A megvizsgált minta alapján a terület vírusvektor fonálférgeket nem tartalmazhat. Ha a vizsgálat fertőzést állapít meg, más területet kell kijelölni.

Vírusvektor fonálféregként az alábbiakat kell figyelembe venni:

Xiphinema index

Xiphinema italiae

Xiphinema diversicaudatum

Longidorus attenuatus

Longidorus elongatus

2.1.4. A törzsültetvény és certifikált szőlőiskola létesítésére szolgáló terület alkalmasságának elbírálására előzetes termőhelyi szemlét kell kérni az MgSzH területi szervétől. A szemle kiterjed:

- a) az izolációs távolság felmérésére,
- b) az előveteményekre,
- c) a talaj vírusvektor fonálféreg fertőzöttségének meghatározására,
- d) a speciális szakmai feltételek vizsgálatára (elkülönítés lehetősége a szaporítás, a nevelés, a kitermelés, a csomagolás és a szállítás folyamatában, valamint a bizonylatolási feltételek megléte, az ügyviteli fegyelem betartása és mindezek személyi garanciája).

2.2. Fenntartás

2.2.1. A fajta, illetve klón fertőzésmentes egyedeit, tőkeazonosan, blokkszerűen (oszlopközökben) kell eltelepíteni. Prebázis és bázis törzsültetvényekről egyedenkénti térképet kell készíteni és egyedenkénti nyilvántartást kell vezetni.

2.2.2. Az izolátor alatti elkülönített elhelyezés feltételeit a Módszertani Útmutató szerint kell kialakítani.

2.2.3. Törzsültetvényekben, szőlőiskolákban köztes kultúra termesztése nem megengedett, a füvesítés kivételével.

2.2.4. A törzsültetvény, szőlőiskola tulajdonosa köteles:

- a) olyan növényvédelmi technológiát alkalmazni, amely a károsítók átvitele szempontjából veszélyes vektorok (fonálféreg, kabócák, pajzstetvek stb.) megtelepedését megakadályozza,
- b) az ültetvényt, szőlőiskolát gyommentesen tartani,
- c) az ültetvényben a légbeli vektorok megjelenését különböző módszerekkel (csapdázással) előre jelezni,
- d) az esetlegesen fertőzött egyedek szelektálását a tünetek jelentkezésének időpontjában, a vegetációban folyamatosan elvégezni, a gyanús egyedeket megjelölni és nyilvántartásába bejegyezni, és azt az ellenőrzésre jogosultnak bemutatni,
- e) az ültetvény, szőlőiskola szaporítóanyagának elkülönített begyűjtéséről, feldolgozásáról, minősítéséről, tárolásáról gondoskodni,
- f) a növényállományról, annak szaporítóanyagáról, a minősített tételek felhasználásáról (értékesítéséről) naprakész nyilvántartást vezetni,

g) az előírt kontroll vizsgálatokat elvégezni, illetve elvégeztetni,

h) a telepített állományt azonosításra alkalmas jeltáblával megjelölni,

i) minden olyan eseményt, munkafázist, amely az elhelyezett növények állapotát, növényegészségügyi állapotát módosíthatja, nyilván kell tartani és az ellenőrzésre jogosultnak bejelenteni, a certifikált jelzés használatát az MgSzH Központja által ellenőrzött tényleges leltári készlet alapján (fajtanév, klón, darabszám) az ellenőrzésre jogosultnak bejelenteni.

2.3. Ellenőrzés

2.3.1. A törzsültetvényekben és szőlőiskolákban a vegetációs időszak folyamán legalább egy alkalommal a károsítók diagnosztizálására legmegfelelőbb időpontban vizuális növényegészségügyi vizsgálatot kell végezni a zárlati károsítóktól, valamint az 5. számú mellékletben felsorolt károsítóktól való mentesség megállapítására.

Vizuális vizsgálat alapján a szabadföldön, valamint az izolátorházban elhelyezett kiindulási (perbázis) törzsültetvények egyedei között észlelt fertőzésre utaló tünetek esetén, az egész állományra kiterjedő ellenőrző tesztelést kell végezni. A pozitív egyedeket haladéktalanul el kell távolítani és meg kell semmisíteni.

2.3.2. A törzsültetvényekben a vizuális ellenőrzés alkalmával a 7. számú mellékletben felsorolt károsítókkal való fertőzésre utaló tüneteket mutató egyedeket a Módszertani Útmutatóban leírt laboratóriumi módszerekkel meg kell vizsgálni. Ezen túlmenően a kötelező kontroll teszteléseket a következők szerint kell végezni:

2.3.2.1. Kiindulási (prebázis) szaporítóanyagot előállító törzsültetvények esetében ötéves kortól, évente, az állomány 20%-án (öt év alatt az egész állományra kiterjedően) a Módszertani Útmutató szerint, az adott károsító kimutatására szolgáló laboratóriumi módszerek alkalmazásával végzett vizsgálat:

a) nemes ültetvényekben: GFLV, ArMV, GLRaV-1, -2, -3 fertőzés gyanúja esetén FD és stolbur fitoplazma, továbbá Xilophyllus ampelinus kórokozókra,

b) alany ültetvényekben: GFLV, ArMV, GLRaV-1, -2, -3 stolbur fitoplazma kórokozókra.

2.3.2.2. Bázis (központi) törzsültetvények esetében hatéves kortól az állomány 17%-án (hat év alatt az egész állományra kiterjedően) a Módszertani Útmutató szerint, az adott károsító kimutatására szolgáló laboratóriumi módszerek alkalmazásával végzett vizsgálat:

a) nemes ültetvényekben: GFLV, ArMV, GLRaV-1, -2, -3 fertőzés gyanúja esetén FD és stolbur fitoplazma, továbbá Xilophyllus ampelinus kórokozókra.

b) alany ültetvényekben: GFLV, ArMV, GLRaV-1, -2, -3, stolbur fitoplazma kórokozókra,

2.3.2.3. Certifikált (üzemi) törzsültetvények esetében tízéves kortól két évente az állomány 1%-án a Módszertani Útmutató szerint, az adott károsító kimutatására szolgáló laboratóriumi módszerek alkalmazásával végzett vizsgálat: GFLV, ArMV, GLRaV-1, -3 vírusokra.

2.3.3. A prebázis, bázis és certifikált törzsültetvényekben az ellenőrzések során a 7. számú mellékletben felsorolt károsítókkal fertőzöttnek bizonyult növényeket a törzsültetvényekből el kell távolítani és meg kell semmisíteni. A fenti károsító szervezeteknek és egyéb tényezőknek tulajdonítható tökehiány okát rögzíteni kell e törzsültetvényekről vezetett nyilvántartás adatállományában. A certifikált törzsültetvényekben a GFLV, ArMV, GLRaV-1, -3 vírusoknak tulajdonítható tökehiány nem haladhatja meg az 5%-ot.

2.3.4. A standard szaporítóanyag termő ültetvényekben csak vizuális ellenőrzést kell végezni. Az ellenőrzés során a GFLV, ArMV, GLRaV-1, -3 vírusokkal tünetileg fertőzöttnek talált tőkét az ültetvényből el kell távolítani és megsemmisíteni. A fenti károsító szervezeteknek és egyéb tényezőknek tulajdonítható tökehiány okát rögzíteni kell e törzsültetvényekről vezetett nyilvántartás adatállományában. A felsorolt vírusoknak tulajdonítható tökehiány nem haladhatja meg a 10%-ot.

2.3.5. A szőlőiskoláknak egy vizuális vizsgálat és szükség esetén megfelelő tesztelési eljárásokkal és/vagy második növényegészségügyi ellenőrzéssel alátámasztott hivatalos éves növényegészségügyi ellenőrzés alapján mentesnek kell lenniük a GFLV, ArMV, GLRaV-1, -3 vírusoktól.

2.3.4. A fenntartási kötelezettségek elmulasztása és a vírusfertőzöttség gyanúja esetén az ellenőrzést végző soron kívüli kontrollvizsgálatot rendel el. Egyúttal korlátozó intézkedéseket tesz, a certifikációs igazolás kiadását felfüggeszti.

2.3.5. Zárlati károsító esetén a növényegészségügyi jogszabályokban foglaltak szerint kell eljárni.

2.3.6. Valamennyi vizsgálatról az MgSzH területi szerve jegyzőkönyvet vesz fel, amelyben rögzít minden olyan körülményt, amely a vizsgálati eredmény kiadása szempontjából jelentős, illetve azt meghatározza.

2.3.7. A vírusmentességi és egyéb károsítóktól való mentességi igazolást az ellenőrzésre jogosult a vizsgálatok befejezését követően határozat formájában adja ki.

2.3.8. Az MgSzH Központ az általa végzett fajtaazonossági és minőségi ellenőrzések eredménye, valamint az MgSzH területi szerve igazolása alapján engedélyezi a certifikációs jelzés használatát, és kiadja a certifikációs jelzést a termelőnek.

2.3.9. A vírus és egyéb károsítók vizsgálati eredményére (mentességre) vonatkozó, határozatban kiadott igazolás visszavonásig érvényes, amennyiben a tulajdonos a mentesség megőrzését biztosító (technológiai) előírásokat a vizsgálat és a szaporítás során maradéktalanul betartja, valamint az előírt ellenőrző vizsgálatokat meghatározott gyakorisággal elvégzetteti, és amíg azok eredménye negatív.

9. számú melléklet a 87/2006. (XII. 28.) FVM rendelethez

Szőlő szaporítóanyagok mintavétele és vizsgálata

1. Mintavétel

1.1. A mintavétel célja

A mintavételre

- közvetlen (vizuális, érzékszervi) vizsgálat,
- laboratóriumi vizsgálat,
- ellenőrző termesztés és biológiai tesztelés

céljából kerülhet sor.

1.2. A mintavétel módja és a minta mennyisége

1.2.1. A szőlő szaporítóanyagot (tételt) a mintavételre úgy kell előkészíteni, hogy abból késedelem és akadály nélkül lehessen mintát venni, továbbá a tétel egyöntetűsége szemrevételezéssel megállapítható legyen.

1.2.2. A mintavétel előtt meg kell állapítani a mintázandó tétel mennyiségét és a rendelkezésre álló bizonylatok (származási igazolvány, nyilvántartási napló) alapján a tételt azonosítani kell.

1.2.3. A szőlő szaporítóanyagból úgy kell mintát venni, hogy az az egész tételt reprezentálja. A minta mennyiségét a vizsgálat módjától és céljától, valamint a tétel mennyiségétől és egyöntetűségétől függően gyökeres szaporítóanyagból az 1. táblázat, szaporító alapananyagokból a 2. táblázat szerint kell meghatározni.

A 2. oszlop alatti mintamennyiségeket 1000 db-ig néhány, 1001-10 000 db-ig 10, 10 001-100 000 db-ig 20, további 100 000 db-onként további 10-10 kötegből (csomagolási egységből) kell egyenlő arányban venni.

A 3. és a 4. oszlop szerinti mintákat a 2. oszlop szerinti mintából kell elkülöníteni oly módon, hogy az az eredeti minta átlagos minőségét képviselje.

1.2.4. A mintavételről - ha a mintát nem közvetlenül vizsgálat céljára veszik vagy a vizsgálatra nem a mintavétel helyén kerül sor, hanem máshol kívánják megvizsgáltatni - jegyzőkönyvet kell felvenni, amely tartalmazza:

- a mintavétel helyét és időpontját,
- a termelő és vásárolt tétel esetén a forgalmazó nevét és címét,
- a mintavételkor közreműködők nevét, beosztását és munkahelyét,
- a tétel fajtáját (oltvány esetében alanyát is), genetikai és növényegészségügyi (virologiai) kategóriáját, továbbá mennyiségét,
- a mintavétel módját,
- a mintavétel célját és a minőséghiba megadását,
- a szaporítóanyag tárolásának helyét, módját és körülményeit,

- a minta beküldésére kötelezett nevét és lakcímét,
- a minta mennyiségét,
- a minta vizsgálatát végző intézmény nevét és pontos címét,
- a tételre vonatkozó hatósági rendelkezéseket (zárlat, forgalomba hozatali vagy felhasználási korlátozás),
- a vett minta rendeltetését, annak közlésével, hogy a mintát a vonatkozó előírások megtartásával vették.

A mezőgazdasági termékek értékesítéséből származó minőségvita alkalmával a külön jogszabályok előírásait figyelembe kell venni mind az eljárás, mind a jegyzőkönyv felvétele során.

1.3. A minta jelölése

A mintát - ha az nem kerül közvetlen vizsgálatra - maradandó módon, függő jeltáblával úgy kell megjelölni, hogy az azonosítható legyen.

A jeltáblán fel kell tüntetni:

- a mintavétel alapját képező szaporítóanyag-tétel mennyiségét,
- a szaporítóanyag-minta fajtáját (oltvány esetén alanyát is), genetikai és növényegészségügyi (virológiai) kategóriáját, továbbá mennyiségét,
- a mintavétel idejét, helyét,
- a mintavételi jegyzőkönyv számát,
- a mintavevő nevét, beosztását és munkahelyének nevét, címét.

A mintakötegen (kötegeken) el kell helyezni a tétel kötegről származó árucímkét is.

1.4. A minta csomagolása

A mintát úgy kell csomagolni, hogy a szaporítóanyag-minta minőségében és mennyiségében a mintavételtől a vizsgálat megkezdéséig változás ne következzen be. A csomagolóanyag zárható nyílását fémzárral vagy műanyag zárral le kell zárni olyan módon, hogy a csomag tartalmához a zár megsértése nélkül ne lehessen hozzáférni.

1.5. A minta szállítása, tárolása

A szaporítóanyag-mintát úgy kell szállítani és tárolni, hogy annak minőségében változás ne következzen be, a csomagolóanyag és a fémzár (vagy egyéb zár) sértetlen maradjon.

1. táblázat

A szaporítóanyag-tétel mennyisége, db	A minta mennyisége ¹ gyökeres szaporítóanyagból, legalább, db		
	Közvetlen vizsgálatokhoz ² és az ellenőrző termesztés fajtatisztaság és életképességi vizsgálatához	Közvetlen vizsgálatokhoz ³ a gyökértörzs a hajtás, és a rügy életképességének meghatározásához; a termesztő-edényes szaporítóanyag gyökérzetének vizsgálatához	Laboratóriumi vizsgálatokhoz és az ellenőrző termesztés fajtaazonossági vizsgálatához
100-ig	A tétel minden	3	3
101-1000	egy darabja	10	5
1001-10 000	100	20	10
10 001-100 000	200	30	15
100 001-500 000	300	40	20
500 000 felett	400	50	30
	500		

1 Nem egyöntetű (heterogén) tételből az előírt mennyiségnél több (1,5- vagy 2-szeres) mintadarabot kell venni.

2 Az 5.1., a 4.2., az 5.3. szakaszok és a 10. szakasz szerinti vizsgálatokhoz.

3 A 4.3. és az 5.2. szakaszok szerinti vizsgálatokhoz.

Ha a 3. oszlop szerinti minta vizsgálata alkalmával minőségi hibát állapítanak meg, akkor az 1000 db-nál kisebb tételek kivételével a vizsgálathoz a 2. oszlopban megadott mintamennyiséget kell kivenni.

2. táblázat

A szaporítóanyag-tétel	Az alapanyagból vett minta mennyisége ¹ legalább, db	A minta kötegszáma ² legalább, db
1000-ig	100	1-5
1001-10 000	200	10
10 001-100 000	300	20
100 001-500 000	400	30
500 000 felett	500	40

1 Nem egyöntetű (heterogén) tételből az előírt mennyiségnél több (1,5- vagy 2-szeres) mintadarabot kell venni.

2 A mintát a kötegből (csomagolási egységből) egyenlő arányban kell venni.

2. Az egészségi állapot tüneti vizsgálata

Az egészségi állapotot a növény felületén a károsítók (vírus, baktérium, gomba, kártevő) megjelenési formája az általuk okozott károsító hatás, elváltozás, tünetek alapján kell vizsgálni.

A károsítók hatására jellemző elváltozások, tünetek (foltok, elszíneződés, torzulás, sejtburjánzás, penészgyep, szaporító képlet, rágási kár, szívásnyom stb.), vagy maga a kártevő (például atka) található a növényen.

A tünetmentesség egyes károsítók (például vírusfertőzöttség) esetében nem jelenti egyértelműen a betegségtől való mentességet, mivel az látens (szemmel nem látható) formában is jelen lehet.

A növényegészségügyi állapotot a növényvédelmi hatóság a rendelkezéseinek megfelelően vett minták alapján és az előírt módszerekkel állapítja meg.

3. Egyéb vizsgálatok

A hiánybetegségeket, a túltápláltságot, a hő, vegyszer és gyomirtószer (herbicidek) hatásait a természetöedényes szaporítóanyagok hajtásán, a jellemző tünetek alapján kell vizsgálni.

A károsodás hatására a levél jellemzően elszíneződik vagy torzul.

Hiánybetegségtől és herbicidek-károsodástól mentesnek kell tekinteni a szaporítóanyagot, ha a hajtás morfológiai bélyegei a fajtára jellemzőek, azon tünet, torzulás, elszíneződés stb. nem észlelhető.

4. A belső szövetrészek vizuális (érzékszervi) vizsgálata

4.1. Általános vizsgálati előírások

A szaporítóanyagot átmetszéssel, illetve feltárással kell megvizsgálni. A vizsgálatot a szaporítóanyag érettségére, életképességére, a fa- és a bélszövet arányára a minta minden egyes darabjánál el kell végezni.

4.2. A vessző és a talpgyökér érettségének, életképességének vizsgálata

A vessző érettségét, életképességét és a talpgyökér életképességét a szövetek állományának és színeződésének vizsgálatával kell ellenőrizni.

A vessző akkor érett, illetve életképes, ha:

- a holt kéreg elparásodott, barna, az élő kéreg borsózöld,
- a bélszövet elparásodott, barna,
- a fatest kemény állományú, világoszöld,
- a funkcionális szövetek nem haltak el, és nedvességgel a kellő mértékben telítettek (a metszési helyen összenyomva a kiperéselt sejtnedv a metszési felületen látható).

A funkcionális szövetek (élő kéreg, kambium, fatest) elhalását a zöld részek kifakulása, majd barnulása, feketedése mutatja.

A talpgyökér életképes, ha:

- a funkcionális szövetek csontfehérek, elhalástól mentesek (a funkcionális szövetek elhalását azok elbarnulása, feketedése jelzi),

- a kéreg elparásodott, barna,

- a gyökér nedvességgel kellő mértékben telített, rugalmas szövetállományú.

4.3. A gyökértörzs, a hajtás és a rügyek életképességének vizsgálata

A gyökértörzs, a hajtás és a rügyek életképességét a szövetek színeződésének vizsgálatával kell ellenőrizni.

Életképes a gyökértörzs, ha:

- a funkcionális szövetek zöldesfehér vagy sárgásfehér színűek,

- nedvességgel kellő mértékben telítettek,

- a holtkéreg és a bélszövet barna.

A funkcionális szövetek elhalását azok barnulása, majd feketedése jelzi, amely az élő kéregre, a fatestre vagy azok összefüggő szektorális részére terjed ki. A fatestben (főleg a szőlőoltvány oltásforradása közelében) lévő edénnyalábos (enzim okozta) barnulás nem kizáró ok. Jellemzője, hogy a barnulás csak a fatestben és apró pontok formájában, körkörösén látható az átmetszett gyökértörzs metszési felületén.

Életképes a rügy, ha a rügyalap és a rügy belseje (összes hajtáskezdeménye) élénkzöld és vízzel kellő mértékben telítve van.

A rügypusztulás tünetei: a rügyalap barna, illetve a hajtáskezdemények egy része vagy mindegyike élénkzöld színét elveszítette (szürkészöld, fehéreszöld), barnult vagy fekete. Teljes rügykárnak minősül, ha a rügyalap az összes hajtáskezdemény (fő- és mellékrügyek) károsodtak. Részleges rügykár esetén a rügyalap életképes és a hajtáskezdemények egy része élénkzöld.

A hajtás életképes, ha:

- a szár és a levelek szövetállománya nem barnul, zöld színű, a szár differenciálódott részén a bélszövet fehér, a háncs- és a faszövet zöld,

- a hajtás növekedésben van, a tenyészőcsúcs nem károsodott.

5. Közvetlen vizsgálatok

5.1. A külső tulajdonságok vizsgálata

5.1.1. Általános vizsgálati előírás

A vizsgálatoknak az üzemi minősítés alkalmával a szaporítóanyag-tétel minden egyes darabjára, átadás-átvétel, hatósági ellenőrzés és minősítés alkalmával a szaporítóanyag-mintára kell kiterjedniük.

5.1.2. A méret vizsgálata

A gyökértörzs, a vessző, a vesszőcsonk, a hajtás és a gyökerek hosszúságát mérőszalaggal, illetve egyéb hosszúsági mérésre alkalmas eszközzel, a vessző és a gyökér átmérőjét, a vessző fa- és bélszövetének vastagságát tolómércével kell vizsgálni.

5.1.2.1. Ültetési anyagok esetén az előírt méreteket a következő helyeken kell mérni:

- az éves vessző (hajtás) vastagságát az ízköz közepén,
- a gyökértörzs hosszúságát a legalsó talpgyökértől az éves vessző (hajtás) alapjáig,
- a gyökér hosszúságát a gyökértörzstől mérve annak visszavágásáig,
- a gyökeres szaporítóanyag éves vesszőjének hosszúságát a vessző alapjától az érett vesszőrész végéig,
- a hajtás hosszúságát a hajtás alapjától a hajtáscsúcsig,
- a gyökér átmérőjét a gyökér alapjától 3 cm-re.

5.1.2.2. Szaporító alapanyagok esetén az előírt méreteket a következő helyeken kell mérni:

- a szaporító alapanyag hosszúságát a legalsó nódusztól a vessző felső végéig,
- a vesszőcsonk hosszúságát az első nódusztól lefelé, illetve a felső nódusztól felfelé a vessző végéig,
- a vessző átmérőjét, a fa- és bélszövet vastagságát a vessző felső végén lévő ízköz közepén, arra merőlegesen.

A vessző átmérője a legvékonyabb és a legvastagabb átmérő átlaga.

Ha a szaporítóanyag méretei az előírt méretektől szemmel láthatóan nem térnek el, azokat nem kell mérni.

5.1.3. A talpgyökér vizsgálata

A talpgyökerek számát és körköröségét a gyökértörzsön való elhelyezkedésének ellenőrzésével kell vizsgálni.

Körkörös a talpgyökérzet, ha legalább három talpgyökér a gyökértörzs ellentétel oldalán, illetve jól elosztottan, közel egyenletesen helyezkedik el.

5.1.4. Az oltásforradás vizsgálata

A gyökeres szőlőoltvány oltásforradását hajlító próbával kell ellenőrizni: a törzset és a nemes részt az oltásforradás mellett megfogjuk és több irányba óvatosan meghajlítjuk, és a hajlítgatást szemmel követjük.

Körkörös az oltásforradás, ha a hajlítgatás közben nem nyílik fel, nem mutatkozik forradási hézag, azaz körkörösén zár.

Ha a hajlítgatás közben az oltvány az összeforradásnál eltörik, de a forradás hézagmentes vagy legfeljebb 2 mm-en hiányos, az oltásforradást akkor is körkörösnek kell tekinteni.

5.1.5. A sérülés vizsgálata

A jégverés, fagy, művelőeszköz stb. okozta esetleges sérülést a gyökértörzsön, a talpgyökereken, a vesszőn, a hajtáson és a rügyeken kell megvizsgálni, ez utóbbiak nyugalmi állapotát is vizsgálni kell.

Sérüléstől mentesnek és csonkmentesnek kell tekinteni a szaporítóanyagot, illetve annak egyes részeit, ha:

- a gyökértörzs teljes egészében, a talpgyökérzet és a vessző vagy a hajtás az előírás szerinti hosszúságig sérüléstől mentes,

- a sérülés csak a holt kérget károsította, illetve az beforradt (nem nyílt) és felülete elparásodott,

- a rügy (termesztőedényes vegetációs időben nevelt gyökeres szőlő szaporítóanyag hajtásán lévő téli rügy) nyugalmi állapotban van: nem duzzadt, nem hajtott ki, a rügpikkely ép, sérüléstől mentes,

- a vesszőn és a gyökértörzsön a hónaljajtás, kacs, fürt és vessző eltávolítása után keletkezett seb beforradt vagy az annak eltávolítása után maradt csonk legfeljebb 1 mm-es, a keletkezett seb felülete a nádusz, illetve a gyökértörzs kerületének 20%-át nem haladja meg,

- az alanyvessző és az európai (nemes) dugványvessző görbüléstől, csavarodástól mentes.

5.1.6. A morfológiai érettség és a hajtásfejlettség vizsgálata

A vessző és a gyökér érettségét a kéregrészt színeződése, a hajtásfejlettséget mérete és morfológiai bélyegei alapján kell vizsgálni.

Morfológiailag érett a vessző, ha a holt kérge a fajtának megfelelő színű (leggyakrabban világos- vagy vörösbarna), rajta zöld részek nincsenek, a levélnyomok elparásodtak.

A gyökér érett, ha felülete elparásodott, színe sárgás vagy vörösesbarna.

A hajtás fejlett, ha a szabványban előírt hosszúságot elérte és a morfológiai bélyegek alapján a fajta meghatározható.

5.1.7. A vízállapot vizsgálata

A víztartalom káros mértékű csökkenését a kéreg alaki változásának, a hajtás vízellátottságának és a termeszto-edényes szaporítóanyag termeszto'közegének ellenőrzésével kell vizsgálni.

Káros mértékű a vízveszteség, ha:

- a szaporítóanyagon a kéreg a szövetek térfogatcsökkenése miatt - főként a talpgyökéren - ráncos,
- a hajtás hervadt vagy száradt, turgeszcenciáját tartósan elvesztette,
- a termeszto'közeg száraz tapintású.

5.1.8. A fajtaazonosság és a fajtatisztaság vizsgálata

A fajtaazonosságot és a fajtatisztaságot a vegetációs időben, nevelés alatt lévő szaporítóanyagokon a hajtás morfológiai bélyegei alapján kell vizsgálni.

Fajtaazonos a szaporítóanyag, ha a szaporítóanyag-tételnek megadott fajtára jellemző morfológiai bélyegei vannak.

Fajtatiszta a szaporítóanyag, ha a szaporítóanyag tételen belül a morfológiai bélyegek egyöntetűek, a tétel idegen fajtájú, illetve fajú egyedtől mentes.

5.2. A termeszto'edényes szaporítóanyag gyökérzetének vizsgálata

A termeszto'edényes szaporítóanyag gyökérzetét a termeszto'edény és a termeszto'közeg óvatos eltávolítása után kell vizsgálni (például vízszugárral történő lemosatás).

A gyökerek számát, méretét, körköröségét, egészségi állapotát és az életképességét - a vegetációs időben lévő szaporítóanyag fejlettségét és életképességét kivéve - az 5.1.2., az 5.1.3., az 5.1.5., az 5.1.6., az 5.1.7., a 2. és a 4.2. szakaszok szerint kell vizsgálni, továbbá meg kell állapítani, hogy a termeszto'közeget milyen mértékben szőtték át és milyen mértékben nőttek ki a termeszto'edényből (közegeből).

A vegetációban lévő termeszto'edényes szaporítóanyag gyökérzetét a gyökér felületének és szöveteinek színeződése alapján kell vizsgálni.

Megfelelő minőségű a gyökérzet, ha:

- a nyugalomban lévő (fásodott vesszőjű) szaporítóanyag gyökérzete az előzőekben felsorolt szakaszok szerinti vizsgálat alapján megfelelőnek bizonyult és a termeszto'közeget átszötte, abból legfeljebb kisebb része nőtt ki,
- a vegetációban lévő szaporítóanyag gyökérzete a nyugalomban lévő szaporítóanyagra előírt követelményeknek megfelel azzal a kivétellel, hogy a gyökér érettsége (parásodott, sárga, felületi barnulása) nincs megkövetelve, de a gyökérzet funkcionális szövege nem lehet barnult, száradt, nem kellő vízállapotú, fehér, növekedésben lévő, tovább a termeszto'edényből nem nőtt ki.

5.3. A fa- és a bélszövet arányának vizsgálata

A fa- és a bélszövet arányát a vessző felső ízközének közepén a vesszőre merőlegesen vágott metszlapon kell meghatározni, az 5.1.2. szakasz szerint mérve.

Ha a metszlap kör alakú és az élőkéreg, valamint a fatest vastagsága egyenletes, akkor az élőkéreg és a fatest vastagságának kétszerese aránylik a bélszövet átmérőjéhez.

Ha a metszlap nem kör alakú, akkor az élő kéreg és a fagyűrű legnagyobb és legkisebb vastagságának összege aránylik a bélszövet legnagyobb és legkisebb átmérőjének átlagához.

6. Laboratóriumi vizsgálatok

6.1. A vegyszerszennyezettség vizsgálata

A szaporítóanyag életképességére káros vegyszerszennyezettséget a vegyszer vagy a szermaradvány meghatározására alkalmas analitikai módszerrel kell vizsgálni.

6.2. A baktérium- és a vírusbetegség vizsgálata

A betegség esetleges jelenlétét annak meghatározására alkalmas vizsgálati módszerek (tesztelés) alapján kell vizsgálni.

6.3. A nedvességtartalom meghatározása

A vesszők nedvességtartalmát az arra alkalmas vizsgálati módszerrel kell megállapítani, és tömegszázalékban kell kifejezni.

6.4. A szénhidráttartalom meghatározása

A vesszők szénhidráttartalmát az arra alkalmas vizsgálati módszerrel kell megállapítani és szárazanyag-tartalomra vonatkoztatva, százalékban kell kifejezni.

7. Ellenőrző termesztés

A szaporítóanyagok fajtaazonosságát, fajtatisztaságát és életképességét szabadföldi ellenőrző termesztés útján kell vizsgálni.

A fajtaazonosságot a morfológiai bélyegek alapján kell vizsgálni.

A fajtatisztaságot a morfológiai bélyegek alapján kell vizsgálni, és az esetleges fajtakevertséget is meg kell határozni, és százalékban kell kifejezni.

Az életképességet a szaporító alapanyag iskolázása, a gyökeres szaporítóanyag visszaiskolázása útján kell vizsgálni.

Életképesnek kell tekinteni a szaporítóanyagot, ha meggyökeresedett, kihajtott és vitális vitorlával rendelkezik.

8. A szőlő szaporítóanyag károsodásának okai, tünetei

A szőlő szaporítóanyag leggyakrabban a szakszerűtlen tárolás, kezelés és a károsítókkal való fertőződés vagy elemi csapások miatt károsodik. A közvetlen vizsgálat során - főként hosszabb tárolás után - gyakran már csak a szövetbarnulás (elhalás) ténye állapítható meg, de egyes esetekben a károsodás oka is meghatározható.

A gyakoribb károsodás tünetei a következők:

Befülledés: a rügy megpuhul és belseje sárgászöld, majd barna, a vesszőn és a gyökértörzsön a kéregrész, valamint a gyökér szövetei kocsonyás állományúvá válik, majd megbarnul.

Fagykár: a fás szaporítóanyagon a zöld részek előbb kifakulnak, illetve az élő szövetek barnulnak, feketednek. A hajtás hervad (az idősebb levél márványozott), majd elszárad.

Peronoszpóra (*Plasmopara viticola*): a vesszőn szabálytalan alakú szürkésbarna foltok, a levélen a felszínen olajzöld foltok, a fonákon fehér penészgyep láthatók.

Lisztharmat (*Uncinula necator*): a vesszőn szabálytalan alakú barnáspiros foltok vannak, súlyos fertőzéskor a vessző fekete, a hajtáson fehéresszürke gombaszagú penészgyep van, amely letörölhető (az epidermisz a száron felrepedhet).

Szürkepenész (*Sclerotinia fuckeliana*, *Botrytis cinerea*): a szaporítóanyag különböző részén konidiumokból álló szürke penészgyep található, a vesszőn fehéres foltok sötétbarna szklerociumokkal.

Fakórothadás (*Coniella diplodiella*): a vesszőn részben vagy az egész ízközre kiterjedő barna, piknidiumoktól jellegzetesen pontozott, érdes tapintású foltok láthatók.

***Botryosphaeria stevensii*:** a vessző sötétbarnára színeződik, felületén fekete piknidiumok vannak.

Gyökérgolyva (*Agrobacterium tumefaciens*): a szaporítóanyagon (leggyakrabban a gyökértörzsön) különböző nagyságú karfiolszerű, heterogén szövetállományú (hánacs- és faszövetek vegyesen) sejtburjánzás található, amely kezdetben világos-, majd sötétbarna színű.

A szőlő levélsodródás vírusa (*Grapevine leafroll virus*): az idősebb levelek a fonák felé besodródnak, durva szövetűek, törékenyek, az érközi mező halványsárga (fehér fajtákon) vagy vörös (vörös fajtákon), az erek mellett vékony zöld sáv látható.

A szőlő fertőző leromlás vírusa (*Grapevine fanleaf virus*): a levélen az erek legyezőszerűek, a levél széle erősen fogazott, vállöble nyitott; a vesszőn (hajtáson) kettős vagy többszörös rügy, szalagosodás, ízközben kacs és villás elágazás található.

A szőlő sárga mozaikvírusa (*Grapevine yellow mosaic virus*): a fiatal levélen az erek sárgák és az erek mentén mozaikszerű sárga elszíneződés van, a sárgulás a levél egy részére vagy egészére is kiterjedhet.

A szőlő érmenti szalagosodás vírusa (*Grapevine vein banding virus*): a főerek mentén szalagosan sárgás vagy sárgászöld elszíneződés van.

Arabisz mozaik vírus (*Arabis mosaic virus*): a levélerek sárgák, zöld megszakításokkal.

Hormonbázisú herbicidhatás: a levél csalánosodik (ginkgosodás), szövete durva, a levélerek fehéres színűek, a hajtások a náduszoknál pattanva, könnyen törnek.

Vashiány: a levél erezete zöld, az érközi rész sárga vagy sárguló. A folyamat a vitorlától terjed az alsó levelek felé.

Cinkhiány: a levelek kicsik, a vállöböl nyitott, az erek és az érmenti keskeny sáv zöld, az érközi mező sárgászöld (márványozott), ívkörök rövidek.

Magnéziumhiány: az első leveleken az ér és az ér melletti sáv zöld, az érközi mező sárga (vörös fajtákon vörösödő).

Filoxéra (*Viteus vitifolli*): az európai fajták vékony gyökerén „gémorra” emlékeztető torzulások, a vastagabb gyökereken dudorok találhatók.

Szőlőgubacsatka (*Colomerus vitis*): a levél színén dudorok, a fonákon besüppedő fehéres szőrös foltok vannak.

Szőlőlevélatka (*Callepitrimerus vitis*): súlyos fertőzéskor a hajtás rövid szártagú, a levelek kicsik, torzultak, a felső levelek zöldek, az alsók barnulók, a szár parásodott, pontozott. Enyhébb fertőzéskor a levélen az érközi mező a szivogatás hatására kivilágosodik, áteső fényben sárgán áttetsző.

Takácsatkák (*Tetranychus fajok*): a levél a szivogatások hatására fakul, majd barnul (vörösödik), a fejlett atkák szabad szemmel is láthatók.

Cserebogarak: a gyökéren és a gyökértörzsön a pajorok rágása következtében szabálytalan sérülések láthatók.

9. Laboratóriumi vizsgálatok

Laboratóriumi vizsgálatot bármely érdekelt fél a károsítók meghatározására és a vegyszerszennyezettség megállapítására az MgSzH illetékes területi szervétől, a nedvességtartalom és a szénhidráttartalom vizsgálata céljából az MgSzH Központtól kérhet.

A szaporítóanyag laboratóriumi vizsgálatát hatósági ellenőrzés vagy minősítés alkalmával akkor rendelik el, ha a közvetlen vizsgálat során:

- karantén vagy veszélyes károsítóval való fertőzöttség gyanúja merül fel, és ez a tünetek alapján nem egyértelmű,
- a szaporítóanyagra káros vegyszer (például herbicid) általi károsítás gyanúja merül fel,
- a szaporítóanyag szikkadt.

10. Ellenőrző termesztés

Ellenőrző termesztést bármely érdekelt fél az MgSzH Központtól kérhet. A kitermesztést az MgSzH Központ Fajtakitermesztő Állomása (Monorierdő) végzi.